

א שלחו להו בני בבל לבני ארעא קדישא, לן יאות למבפי, לן יאות למעבד הספדא על חורבן בית אלהנא, על דאתבדרנא ביני עממיא, ואית לן למיפתח הספידא, ולפרשא אלפ"א ביתא, דשלח מארי עלמא להספידא דחורבן ביתיה.

ב שלחו להו בני ארעא קדישא, יאות דאתון אתבדרתון ביני עממיא, ואתון לבר מארעא קדישא, ויאות לכו למבפי עלייכו ועל גרמייכו, דנפקתון מנהורא לחשוקא, פעבדא דנפיק מבי מאריה. אכל אנן אית לן למבפי ולמעבד הספידא, ולן שדר קב"ה ספרא דהספידא, דאנן בנהא דמטרוניתא, ואנן מבני ביתה, ונדעין יקרא דמארי עלמא. ולן יאות למבפי, ולפרשא אינון אלפ"א ביתיין.

ג ואנן יתמין בלא אבא ואמא, ומסתקלין עיינין לכותלי ביתא דאימנא, ויהא אתחרב, ולא אשפחנא לה. ה דהות ינקא לן בכל יומא, ביומין קדמאין,

חלופי גרמאות

א נ"א אלהא (קראקא). ב נ"א מוסיף עממיא כמאן דפלה טעוואן אחרנין (דפוסים ראשונים). ג נ"א ביתנא (קראקא). ד נ"א והיא (ווינציא) נ"א והיא אתחרבת (קראקא). ה נ"א דהא היא ינקה נ"א דהות היא ינקה (קראקא).

איכה ישבה בדד

הקב"ה ספר ההספד, שאנו בני המלכה, ואנו מבני ביתה, ויודעים כבוד אדון העולם. וע"כ לנו ראוי לבכות ולפרש אלו האלפא ביתות, שבספר איכה.

ג ואנן יתמין בלא וכו': ואנו יתומים כלי אב ואם, דהיינו הקב"ה והשכינה, כי השכינה יצאה מארץ ישראל לגלות, והעינים מסתכלות לכותל, ביתה של אמנו, והנה נחרב, ולא מצאנו אותה. שהיתה מינקת אותנו בכל יום בימים הראשונים משפע המבחר שלה. והיתה מנחמת אותנו ומדברת על לבנו כמו אם לבנה. כש"א כאיש אשר אמו תנחמנו וגו'. והשתא

הפולם

מאמר

א שלחו להו בני וכו': שלחו להם בני בבל לבני הארץ הקדושה, לנו ראוי לבכות לנו ראוי לעשות הספד על חורבן בית אלקינו, על שנתפורנו בין העמים, ויש לנו לפתוח ההספד, ולפרש האלפא ביתא, שרבונו העולם שלח להספד חורבן ביתו. דהיינו ספר איכה.

ב שלחו להו בני וכו': שלחו להם בני הארץ הקדושה, אמת היא שאתם נתפורתם בין העמים, ואתם מחוץ לארץ הקדושה, וראוי לכם לבכות עליכם ועל עצמכם, שיצאתם מאור לחושך, כעבד היוצא מבית אדונו. אבל אנו, יש לנו לבכות ולעשות הספד, ולנו שלח

(דפוי" דף צ"א ט"א)

ב זהר מדרש איכה חדש

ימשפירו ידילה. ותוית נחיתת לן, וממללת על לבנא, כאמא לברה. פד"א
כאיש אשר אמו תנחמנו וגו'.

ד) והשתא אסתכלן עיינין לכל סטר, ואתר בית מותבא דאימנא אתבלבל,
וקא אתתרב. נבטש רישא לכותלי ביתא ומותבה. מאן ינחם לן, ומאן ימלל
על לבנא, ויגין עלנא קמי מלכא.

ה) פד תוינן חטאן קמי אבונא, וסליק רצועא לאלקאה לן, איהי קיימת
לקמן, ומקבלת מלקיותא דמלכא, בגין לאגנא עלנא. פד"א והוא מחלל
מפשעינו מדכא מעונותינו כו' ובחברתו נרפא לנו. והשתא אימא לית לן, ווי.
ווי לן, ווי לכו. לן יאות למכבי, לן יאות למספד, לן יאות לפתרא אינון
מילין דמרירו, לאודעא להו, לאינון דנדעין * למכבי מלין דהספידא.

ו) נקרב בכל יומא לגבי ערסא דאימנא, ולא נשכח לה תמן. נשאל
יעלה, לית מאן דישיגח עלן. נשאל לערסא דילה, אתבלבלא. נשאל לכוורסיא,
נפלת. נשאל להיקלין דילה, אומאן אינון דלא ידעין מינה. נשאל לעפרא,
רשימו דעקבתא לית תמן.

ז) נשאל לאיגרא, הא איגרא אתיב לן, דתמן יתבה מבכה ומייללת עלן
ואזלת מבכה, צונחת בקול מרירו עלן, מאיגרא לאיגרא. פמה דאת אמר, מה
לך אפוא כי עלית בלך לגגות. נשאל לאורחין ושבילין, פלהו אמרין דשמעו
קל מרירו דבכיה, דמבכה על בנהא, ולא ידעין לאן אסתלקת.

ח) לן יאות למכבי, לן יאות למיספד. ננשק עפרא דרגלהא, ננשק אתר

מסורת הזהר (שם נג) משפטים שצט. ג) (שם כב) 1 נ"א בין שפירו דמעהא (ווינציא בסוגריים). ז נ"א דילה (קראקא). ח נ"א וממלנא (קראקא). ט נ"א ביתה (ווינציא). י נ"א ומותבא (קראקא). כ נ"א לבתר לית לן יאות למכבי (קראקא). ל נ"א ולאודע (קראקא). מ נ"א נקרא (קראקא). נ נ"א עליהו (קראקא). ס נ"א באתבלבולתא (קראקא). ע נ"א באומאה (קראקא). פ נ"א עפרא (קראקא). צ נ"א ליג עלן (ווינציא). ק נ"א אסתכלת (דפוסים ראשונים).

מאמר הסולם איכה ישבה בדד

ד) והשתא אסתכלן עיינין וכו': ועתה העינים מסתכלות לכל צד, ומקום בית מושבה של אמנו נתבלבל והנה נחרב. נכה ראשינו בכותלי ביתה ומושבה, מי ינחם אותנו, ומי ידבר על לבנו, ויגן עלינו לפני המלך.

ה) כד הוינן חטאן וכו': כשהיינו חוטאים לפני אבינו, והרים את השוט להכות אותנו, היא עמדה לפנינו, ומקבלת ההכאה של המלך כדי להגן עלינו. כש"א, והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו וגו'. ובחבורתו נרפא לנו. ועתה אין לנו אס. אוי. אוי לנו, אוי לכם. לנו ראוי לבכות, לנו ראוי להספיד. לנו ראוי לבאר אלו הדברים המרים שבספר איכה, להודיע להם, לאותם היודעים לבכות, את דברי ההספד.

ו) נקרב בכל יומא וכו': אנו קרבים (דפו"י דף צ"א ט"א * ט"ב)

זהר מדרש איכה חדש ג
 ב' מותקבה, ננשק כותלי היכלא, ונכפי במרירו. אַנן נפתח בהספידא, ידחמינן
 בכל יומא כל האי. נכפי תדיר וְלֹא אֵיתְנָשִׁי מְרִירו דְּבַכְיָה מִינָן.
 מאמר כי יום מהומה ומבוסה
 ז' פתחו אינהו ואמרי, איכה ישבה בְּדַד הָעִיר, פְּתִיב יי כי יום מהומה
 ומבוסה ומבוכה וגו'. כי יום. חד יומא אית לקב"ה, רחיקא דנפשיה, פלילא
 מכל שאר יומין, שית יומין פלילן ביה, והוא פללא דכלהו. ועל דאסגיא חובין,
 אסתלק לעילא, לבי עלמא דחין.
 ח' כדין מתחות שפולי משפנא, קם יומא דמרירו, יומא דבכיה, יומא
 דצערא, יומא דאיגרי מהומה * ומבוסה ומבוכה, ועאל בגו משפנא, ושיצי
 וסאיב. ורבונא דמשפנא, אול וערק ואתתנד מגו מותביה לגו טורא דלבר,
 ולגו טורא דחרוב, ומשפנא י אתחרב.
 ט' לכתר, נחת ההוא יומא עילאה, דאסתלק, שאל על משפניה, והא
 אתחרב. עאל ואשגח על מארי דמשפנא, מטרוניתא רחיקתא דנפשיה, והיא
 אתתרכת וערקת, וכל בניינה סתיר. כדין שארי למגעי, גועא פתר גועא,
 פנהימו * דתרנגולא על נוקביה. תדא הוא דכתוב, מקרקר קר, נהימו
 פתרנגולא. קיר, רבון שליטא.
 יב/א' ושוע אל החר, עביד שועה וצנוח לגבי טורא, דערקת תמן מטרוניתא.

מסורת הזהר
 (א) איכה א' ב"א רצב להלן טו. ה) (ישעיה כב) ואתחנן
 קפה להלן יא. ו) (שם) חיי שרה רלב ויחי שצב בלק
 תמר לעיל ט.
 ח' ז' א נ"א נחמי (דפוסים ראשונים). ו' נ"א מוסף לעילא
 לעילא (דפוסים ראשונים). ת נ"א ל"ג יומא דבכיה (קראקא).
 א נ"א ל"ג ומבוסה (דפוסים ראשונים). ב נ"א מוסף
 אשתאי ואתחרב (מונקאטש) נ"א שיצי (וינציא) נ"א ושיצי
 (קראקא).

מאמר
 לככות, לנו ראוי להספיד. ננשק עפר רגליה,
 ננשק מקום בית מושבה, ננשק כותלי ההיכל,
 ונכבה מרה. אנו נפתח בהספר מפני שאנו
 רואים כל כך בכל יום. נככה תמיד, ומרירות
 הבכיה לא תשכח ממנו.
 מאמר כי יום מהומה ומבוסה
 ז' פתחו אינהו ואמרי וכו': פתחו
 הם, בני בבל, ואמרו, איכה ישבה בְּדַד הָעִיר.
 כתוב, כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה וגו'.
 כי יום, היינו, כי יום אחד יש להקב"ה, שהוא
 אהוב נפשו, הכלול מכל שאר הימים, ששה
 ימים כלולים בו, והוא כלל כולם, דהיינו היסוד
 שששת ימים, שהם חג"ת נה"י דז"א כלולים
 בו, ועל שנתרבו העונות נסתלק למעלה.
 לבית העולם של החיים, דהיינו לז"א הדבוק
 בבניח.
 ח' כדין מתחות שפולי וכו': או
 (דפוס יד ב"א ט"ב * ט"ג)

הסולם
 כי יום מהומה ומבוסה
 מתחת שולי המשכן, שהוא סוף המלכות, קם
 היום המר, יום הבכיה, יום הצער, יום שנקרא
 מהומה ומבוסה ומבוכה, שהוא חס"א. ונכנס
 בתוך המשכן, והשחית וטמא. והאדון של
 המשכן, שהוא המלכות, הלך וברח וגורש
 ממושבו להר שמבתוך, ולהר החרב, והמשכן
 נחרב.
 יא' לכתר נחת ההוא וכו': לאחר כך,
 ירד אותו היום העליון, שהוא היסוד, שנסתלק,
 שאל על משכנו, והנה נחרב. נכנס והביט על
 אדון המשכן, שהיא המלכה אהובת נפשו, והיא
 מגורשת וברחה, וכל בנינה הוסתר. אז התחיל
 לגעות געיה אחר געיה כנהימת התרנגול
 על נקבתו. ז"ש, מקרקר קיר, פירוש, פירוש
 שנוהם כתרנגול. קיר, פירוש רבון, שליט.
 יב/א' ושוע אל החר: פירוש, שעושה
 שועה וצנוע אל החר, שהמלכה ברחת שמה.
 דהיינו

ד זהר מדרש איכה חדש
עביד שוע צנוח וקרי בנהימו דבכיה איכה. איכה רחיקתא דנפשאי, איכה שפנינתי שלימתי, איכה יחידתא דילי, דאתיחדא עמי ביחודא. איכה דהוית נטלא בכל יומא, חמש ועשרים אתון דיחודא, ואתקריאת כ"ה על דא. י"ב/ב) אחתי ברתי אמי, לאן אזלת, לאן פנית למיהד. און דשמעין בכל יומא קרקורא דא דרבווננא, לן יאות למכפי, לן יאות למספד, לן יאות למפתח איכה. איכה ישבה בדרד וגו'.

מאמר ואיכה אשית

יג) רבי לויטס חונאה פתח, "ואיכה אשית בינך ובין האשה ובין ורעך. דכבו סגי תוה מן יומא דאתברי עלמא, על זעילה דעיטא דנחש, מההיא שעתא דאתלטייא, אתדחייא מקמי תרעא דמלכא, "והוא כמין תדיר בין גדרין דעלמא, בין אינון גדרין דאורייתא, פל אינון דדשין בעקב, באינון גדרין, נשיף לון.

יד) ווי דאשכח, ווי דנשיף. ווי על דכבו בישא דאתנטיר. על דכבו בישא דתוות ליה זכהאי אשה, "דאתקריא אשה יראת ה'. דכבו כיש נטר לה מן יומא דאתברי עלמא, עד דתבר לה בתבירו, למשכב לעפרא.

טו) "איכה ישבה בדרד העיר דרפתי עם היתה, אסתפל באתון דריש כל תיבה ותיבה, ותשכח נטירו דכבו בישא, דאתנטרא, "עד דאתחרב בי

מפורת הזהר
ז) (בראשית ג) ב"א רב חיי שרה לב. ח) (איכה א) לעיל
ג) נ"א דרבוונא (קראקא). ד) נ"א עילא (דפוסים ראשונים).
ה) נ"א והוה (דפוסים ראשונים). ו) נ"א כחין (קראקא).
ט) נ"א בהוונא (קראקא). ח) נ"א דאיירי (קראקא). ט) נ"א על (דפוסים ראשונים).

מאמר
דהיינו שעושה שועה וצועק וקורא בנהימת בכיה, איכה איכה אהובת נפשי, איכה יונתי תמתי, איכה יחידה שלי שנתיחדה עמי ביחוד. איכה שהיתה לוקחת בכל יום כ"ה אותיות היחוד, שבכתוב, שמע ישראל וגו'. שעל שם זה נקראת כה.
י"ב/ב) אחתי ברתי אמי וכי: אחותי בתי אמי, אנה הלכת, אנה את פונה ללכת. אנו, בני בבל, השומעים בכל יום הקרקור הזה של אדוננו, לנו ראוי לבכות, לנו ראוי לספור, לנו ראוי לפתח איכה. איכה ישבה בדרד וגו'.

מאמר ואיכה אשית
יג) רבי לויטס חונאה וכי: ר"ל חונאה פתח, ואיכה אשית בינך ובין האשה ובין ורעך. שנאה גדולה היתה מיום שנברא העולם, מאותה שעה שנתקלל הנחש מסבת עצת הנחש, הוא נדח מלפני שער המלך, והוא (דפו"י דף צ"א ט"ג)

זהר מדרש איכה חדש ה
מקדשא. איכ"ה רע"ה ברישי אתון, אתנטיר לה לההיא אשת חיל, בתבירו
דבי מקדשא, למשכב לעפרא.

טז) הָדָא הוּא דְכְתִיב, ^ט "כְּאַלְמְנָה רִבְתִּי בְּגוֹיִם" שְׁרֵתִי "בְּמַדִּינֹת" הֵיטְהָה
לְמַס, תְּקַרָּא לְמַפְרַע בְּרִישֵׁי אֲתוֹן, ל"ה בְּשִׁבְרֵי. בְּתַבִּירוֹ דְּבִי מְקַדְּשָׁא,
בְּתַבִּירוֹ דְּכְנִישְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל, דְּכַבּוּ בִישָׂא אֲדַבִּיק ל"ה בְּשִׁבְרֵי.

יז) אִיכָה יִדְאֲתַדְבַּקַת לַהֵהיא אִיכָה רַעָה דָא, קַל יִדְנַחַש, קַל מְרִירוֹ
דְּכַכְיָה בְּרִיקֵינִי. אֲלִין קְרָאן אִיכָה, ^ט וּמַסְטְרָא אֲחֵרָא קְרָאן אִיכָה. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, וְאִיכָה אֲשִׁית בֵּינָךְ וּבֵין הָאֲשֵׁה, בֵּין סְטְרָא ^ט דָא, וּבֵין סְטְרָא דָא,
אֲשַׁתְּפַח בְּחֶרְפֵן בִּי מְקַדְּשָׁא. וּבְקָרָא ^ט קְדַמָּה אֲתַרְשִׁים כְּלָא לְמַנְעֵ דְהָאִי כ"ה,
אֲדַבִּיק לַה אִיכָה רַעָה, דְנַטִיר לַה מִיּוֹמָא דְאֲתַבְרִי עֲלֵמָא.

יח) אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, רַבִּי ^ט הֶרְפִּינִס פִּתַח, ^ט וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁפֹּן מִקְדָּם
לְגַע. וַיִּגְרַשׁ אֶת, דָּא כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל. בְּחֶרְפֵן בִּי מְקַדְּשָׁא, דְאֲתַתְרַכַת בְּתִירוֹכִין,
דְאֲשַׁתְּלַחַת בְּשִׁלּוּחִין, כְּרִסְיָא דְמִלְכָא נְפִלַת.

מאמר ויגרש את האדם

יט) וַיִּגְרַשׁ אֶת, דָּא כְּרִסְיָא דְמִלְכָא. וַיִּדְאֲתַתְרַכַת, וַיִּדְנַפְלַת. הָאָדָם,
הָהוּא דְשִׁלִּיט עַל כְּרִסְיָא, דְכְתִיב בִּיה ^ט וְעַל דְמוֹת הַפֶּסַע דְמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם
כו'. נְפִלַת כְּרִסְיָא, נְפִל כְּלָא.

חלופי גרסאות

י נ"א באתבירו דבי מקדשא באתבירו (קראקא). כ נ"א
דמדבאק (קראקא). ל נ"א נחש (דפוסים ראשונים). מ נ"א
מסטרא (דפוסים ראשונים). 1 נ"א ל"ג ואיבה אשית (קראקא).
ט נ"א ל"ג דא (קראקא). ט נ"א מוסיף אשתכח שמא
פ נ"א אחרא (קראקא). צ נ"א תרכינס (קראקא).

מסורת הזהר

ט) (איכה א) משפטים תקיר ואתחנן קנה. (בראשית ג)
בי"א רפו ב"ב קיה ז"ח יתרו קלא. כ) (יחזקאל א) נח
רעב ז"ח בראשית תקצח תק"ח צג ט"ג.
(דפוסים ראשונים) נ"א תמן (מונקאטש). פ נ"א אחרא (קראקא).

ואיכה אשית

הראשון של מגלת איכה נרשם הכל בראשי
תיבות, לדעת שבה זה, שהוא המלכות, כי
איכה היא אותיות אי כ"ה. הרביק אותה איכה
רעה שהנחש נטר לה מיום שנברא העולם.
יח) **איכה ישבה בדד**: רבי הרכינס
פתח, ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן
עדן וגו'. ויגרש את, את, זו היא כנסת ישראל,
שהיא המלכות הנקראת, את. והיינו בתורבן
בית המקדש, שהיא גורשה בגירושים ונשלחה
בשילוחים, הכסא של המלך, שהוא המלכות,
נפל.

מאמר ויגרש את האדם

יט) **ויגרש את דא וכו**: ומפרש דבריו
ויגרש את, זה הוא כסאו של המלך, דחיינו
המלכות הנקראת, את. אוי שגורשה, אוי
שנפלה. האדם, היינו, אותו השולט על הכסא,
שכתוב

הסולם

מאמר

שהנחש היה נוטר לה לאותה אשת חיל, שהיא
המלכות, בשבירת בית המקדש, שתהיה שוכבת
לעפר.

טז) **הדא הוא דכתיב וכו**: זהו שכתוב,
כאלמנה רבתי בגויים שרתי במדינות היתה
למס. תקרא למפרע באותיות הראשונות, ל"ה
בשברך. כי בשבירת בית המקדש, בשבירת
כנסת ישראל, איכה רעה הרביק הנחש ל"ה,
בשברך.

יז) **איכה דאתדבקת להאי וכו**: איכה
נדבק לאיכה הרעה ההיא שהיא קול הנחש,
קול מר של הבכיה ברוקיעים. אלו, שברוקיעים,
קוראים איכה, ומהצד האחר קוראים איכה.
ז"ש, ואיכה אשית בינך ובין האשה. האיבה
שבין צד זה של הקדושה, ובין הצד האחר של
הקליפות נמצאה בתורבן בית המקדש. ובפסוק
(דפו"י דף צ"א ט"ג)

ו זהר מדרש איכה חדש

כ וישכן, שהוא דתריך לדא, אשפין ואשרי ישובא אחרא, בהיפוכא. בשעתא דאתחריב בי מקדשא, סליק לכבוד עילאה לעילא, ואזעיר דיוקניה מפמה דתוות. וכורסייא נטיל מניה ואתפרש.

כא כביכול אשרי לג"ע עם פרוכים לתפא, ואתפרש * מההוא פבוד עילאה. ואשרי להיא להט התרכ, למיקם בדוכתא דרבנותיה, למיטר ולמישאב ולמסתיר, שהוא אורח דאנגיד מעץ החיים.

כב ושלמה מלכא צוות ואמר, תחת שלוש רגזה ארץ כו' תחת עבד פי ימלוך כו' וישפחה פי תירש גברתה. שפחה לגו, גבירתה לבר. איכה ישבה בדר, מאי בדר. כמא דאת אמר, בדר ישב מתוך למחנה מושבו.

מאמר ויניחהו בגן עדן

כג איכה ישבה בדר, ר' חנינאי ורבנן פתחי קרא בראה"ר. ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן וגו'. ויקח, במה לקחו. ר' חנינאי אמר, לקחו בדברים. כד"א קח את אהרן. ורבנן אמרו, לקחו ברות. כד"א, היום ה' לקח את אדניך מעל ראשך.

כד ויניחהו בגן עדן, כדי להיות לו מנוחה, לדעת ולהפיר החכמה

חלופי גרסאות

ק נ"א בג"ע (מנוקאטש) ר נ"א דרבנותא (קראקא). ש נ"א ולמשתו (קראקא) נ"א ולמסתו (ווינציא). נ"א ולמסתו (מנוקאטש). ת נ"א ווי שפחה (קראקא). א נ"א חכניאי (קראקא). ב נ"א חכניאי (קראקא). ג היג דפוט מנוקאטש במרובעים נ"א הנחה (כל הדפוסים).

מסורת הזהר

7 (משלי ל) ב"א רעג תקיח קו ט"ד. ח (בראשית ב) ב"א רנט ואתחנן סד ז"ח שה"ש שפת. 1 (ויקרא ח) צו קסה. 2 (מ"ב ב).

הסולם

ויגרש את האדם

כב ושלמה מלכא צווה וכו': ושלמה המלך צווה ואמר, תחת שלוש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך וגו' ושפחה כי תירש גברתה. השפחה, שהיא הקליפה, בפנים, והגבירה, שהיא המלכות, מבחוץ. וזהו שכתוב, איכה ישבה בדר. מהו בדר. היינו כש"א, בדר ישב מתוך למחנה מושבו. כלומר, שבדד פירושו, שהמלכות יושבת בצד מבחוץ.

מאמר ויניחהו בגן עדן

כג איכה ישבה בדר: ר' חנינאי ורבנן פתחו הכתוב באדם הראשון. שכתוב, ויקח ה' אלקים את האדם ויניחהו בגן עדן וגו'. ויקח, במה לקחו. ר' חנינאי אמר לקחו בדברים, כש"א קח את אהרן, שפירושו לקחו בדברים. ורבנן אמרו, לקחו ברות. כש"א, היום ה' לוקח את אדניך מעל ראשך.

כד ויניחהו בגן עדן: היינו כדי שתהיה לו מנוחה לדעת ולהכיר החכמה והתורה

מאמר

שכתוב, בו, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. שהוא ז"א, שהוא הויה במילוי אלפיו, שבג"א אדם. נפל הכסא שהוא המלכות, נפל הכל.

כ וישכן, שהוא דתריך וכו': וישכן היינו אותו שגרש את זו, המלכות וז"א, דהיינו הבינה, השכין והשרה ישוב אחר בהיפך ממה שהיה. כי בשעה שנחרב בית המקדש, עלה ז"א, לכבוד העליון למעלה, שהוא בינה, ומיעט דמותו ממה שהיתה. והכסא שהוא המלכות, נסע ממנו ונפרד.

כא כביכול אשרי לג"ע וכו': כביכול השכין את גן העדן, שהוא המלכות, עם הכרוכים למטה, שהם מסטרון וסנדלפון, וז"א נפרד מאותו הכבוד העליון, שהוא המלכות. והשכין אותו להט החרב, שהוא הקליפה, שתעמוד במקומה של הגבירה, לשמור ולשאוב ולהסתיר אותה הדרך הנמשכת מעץ החיים.

(דפו"י דף ב"א ט"ג * ט"ד)

זהר מדרש איכה חדש ז
 וְהַתּוֹרָה. דָּא"ר ז' חַנִּינְאִי, הַתּוֹרָה לִימְדָה הַקַּב"ה לְאָדָם. ה' הַה"ד, וְאָז רָאָה
 וַיִּסְפְּרָה וּגְוִי, וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וְהָיוּ מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת מְקַלְסִין לְפָנָיו.
 (כה) עַד שֶׁרָאָה סַמְא"ל בְּשָׁמַיִם, וַנִּתְקַנָּא בּוֹ, וַיֵּרֵד מִן הַשָּׁמַיִם בְּדַמּוֹת צַל
 עַל נַחֲשׁ. הַנְּחָשׁ נִרְאָה, וְהִצֵּל עָלָיו, תְּקַפָּא וְחִילָא דִּילֵיהּ.
 (כו) קָרִיב הֵהוּא נַחֲשׁ לְגַבֵּי אֵי תַתָּא, דְּדַעֲתָא קְלָה מִן הָאִישׁ. מִכָּאֵן דְּאִתְתָּא
 לֹא אִתְפַּתַּת, אֲלֵא בְּאִתְתָּא אַחְרָא. וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים, מִיָּד
 פִּתַח בְּאַף. מִהֲכָא, דְּבִתְחִלַּת דְּבִרְיוֹ שֶׁל אָדָם נִיכָר מִי הוּא. כֶּן הוּא פִּתַח בְּאַף,
 לְהוֹדִיעַ מִי הוּא.
 (כז) נָטַל סִימֵן זֶה, אִם תְּקַבֵּל, אִם לֹא תְקַבֵּל. וְהַמְשִׁיכָה בְּדְבָרִים, עַד שֶׁפִּתְחָה
 בְּאוֹת מ"ם, וְאָמְרָה מְכַל עֵץ הַגֵּן אָכַל נֹאכַל. מִיָּד נָטַל הַנְּחָשׁ הָאוֹת, וַיִּשֶׂם אוֹתָהּ
 עַל זְרוּעוֹ הַשְּׂמְאֵלִית, וְהָיָה מִמֶּתִין ז' עַל וַא"ו תִּי"ו מִפִּיָּה, כְּדִי לְהִיּוֹת מו"ת
 נְכוּן לְפָנֵיהֶם.

סְאֵמֵר וּתְרַא הָאִשָּׁה

(כח) הַתְּחִיל לְפַתּוֹתָהּ, עַד דְּכַתִּיב, וַתְּרַא הָאִשָּׁה, בְּטַעֲמָא סְגִי וְתַקִּיף.
 מְלַמֵּד, שֶׁפָּרְחָו הָאוֹתִיּוֹת וַא"ו תִּי"ו, וְסִלְקוּ לְהַתְחַבֵּר עִם אוֹת מ"ם. וְאוֹת מ"ם
 הֵיטָה עוֹלָה וַיִּוְרְדָת, וְלֹא הֵיטָה מִתְחַבֵּרַת י' עִמָּהֶם, עַד י' שְׁנַתְּפַתַּת.

חֲלוּפֵי גִרְסָאוֹת

ד' נ"א חכנאי (קראקא). ה' נ"א האי דכתיב (קראקא).
 ו' נ"א וקנא לו (דפוסים ראשונים) נ"א ונתקנא ול"ג בו
 (מנוקאטש). ז' נ"א ל"ג על (דפוסים ראשונים). ח' נ"א
 לפתות (דפוסים ראשונים) נ"א מוסיף לפתותה בדבריו
 (מנוקאטש). ט' נ"א מוסיף מ"ם מ"ם (קראקא). י' נ"א מהם (ווינצ'א). כ' נ"א שנתפתה (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

(U) (איוב כח) הקסה"ז עב ז"ח תשא נו לעיל רות תרכו.
 (F) (בראשית ג) ב"א רפה תמא. (Z) (שם) ב"א תמו ז"ח
 בראשית תשפט.

הסולם

ויניחהו בגן עדן

רוגו וכעס שהוא מסטרא אחרא. כי הקדושה
 היא סוד המנוחה והנחת.
 (כו) נט"ל סימן זה וכו': לקח לו הנחש
 הסימן הזה, לדעת אם תקבל דבריו אם לא
 תקבל, דהיינו אות מ', והמשיך אותה בדברים
 עד שפתחה באות מ', ואמרה מכל עץ הגן
 אכל נאכל. מיד לקח הנחש את האות וישם
 אותו על זרועו השמאלית, והיה מחכה על ו'
 ת' לשמוע מפיה, כדי שיהיה הצירוף מות
 נכון לפניהם.

מאמר

והתורה. שא"ר חנינאי, שהקב"ה לימד את
 התורה לאדם. ז"ש אז ראה ויספרה וגו' ויאמר
 לאדם וגו'. והיו מלאכי השרת מהללים לפניו.
 (כה) עַד שֶׁרָאָה סַמְא"ל וכו': עַד שֶׁרָאָה
 סַמְא"ל בְּשָׁמַיִם, וַנִּתְקַנָּא בּוֹ, וַיֵּרֵד מִן הַשָּׁמַיִם
 כְּדַמּוֹת צַל עַל הַנְּחָשׁ. שֶׁה"ס זכר ונקבה דקליפה,
 חוֹכֵר נִקְרָא סַמְא"ל, וְהַנְּקֵבָה נִקְרָאת נַחֲשׁ. הַנְּחָשׁ
 נִרְאָה, וְהִצֵּל עָלָיו, שֶׁהוּא הַתּוֹקֵף וְהַכַּח שֶׁלוֹ,
 שֶׁל הַנְּחָשׁ.

מאמר ותרא האשה

(כח) הַתְּחִיל לְפַתּוֹתָהּ עַד וכו': הַתְּחִיל
 לְפַתּוֹתָהּ עַד שֶׁכְּתוּב, וַתְּרַא הָאִשָּׁה, בְּטַעֲם גְדוֹל
 וְחֹזֵק, דְּהֵייוֹנוּ שְׂטוֹב לְמַאֲכַל וְתַאוּה לְעֵינַיִם.
 מְלַמֵּד, שֶׁפָּרְחָו הָאוֹתִיּוֹת ו' ת' שֶׁל וְתַדָּא, וְעַלֹ
 לְהַתְחַבֵּר עִם הָאוֹת מ'. וְהָאוֹת מ' הֵיטָה עוֹלָה
 וַיִּוְרְדָת, וְלֹא הֵיטָה מִתְחַבֵּרַת עִמָּהֶם, עַד
 שְׁנַתְּפַתַּתָּהּ. וְאֵז נִגְזְרָה הַמִּיתָה לְבִנֵי הָעוֹלָם.
 וּפְרַחֵו

(כו) קָרִיב הֵהוּא נַחֲשׁ וכו': קָרִיב הַנְּחָשׁ הֵהוּא
 אֶל הָאִשָּׁה. מִשּׁוֹם שֶׁדַּעְתָּה קְלָה מִשֶׁל הָאִישׁ,
 וְהָיָא נֹחַח לְהַתְּפַתּוֹת. מִכָּאֵן, שֶׁאֵין הָאִשָּׁה
 מִתְּפַתָּה אֲלֵא ע"י אִשָּׁה אַחֶרֶת. כִּי הַנְּחָשׁ, הוּא
 הַנְּקֵבָה שֶׁל סַמְא"ל. וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף
 כִּי אָמַר אֱלֹקִים. מִיָּד פִּתַּח בְּאַף. מִכָּאֵן נִשְׁמַע,
 שֶׁבִּתְחִילַת דְּבָרָיו שֶׁל אָדָם נִיכָר מִי הוּא. כֶּן
 הוּא פִּתַּח בְּאַף לְהוֹדִיעַ מִי הוּא. כִּי אַף, פִּירוּשׁוֹ
 (דְּפִרְי" דָּף צ"א ט"ד)

ה זהר מדרש איכה חדש
כט וּפְרָחוּ וְאִי תִיּוֹ, ד' זמנין, וְאִקִּיפוּ לְאוֹת מ"ם לְד' סְטְרִין. דְּכַתִּיב,
 וּתְקַח מִפְרִיּוֹ וּתְאָכַל וּתְתֵן גַּם לְאִשָּׁה וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. הָא ד' זמנין
 ו' ת'. מְלַמֵּד, שְׁסַבְבוּ לְאוֹת מ"ם לְאַרְבַּע צְדָדִין, וְהַמ"ם בְּאַמְצַע, מְוֹת בְּכָל סְטְרִין.
ל כַּמְדָּא, כִּי עָלָה מְוֹת בְּחִלּוּנֵינוּ. דָּא סַמְאֵל, דְּאִיהוּ חַד מִחִלּוּנֵי שְׁמַיָא.
 וְעַל דָּא מִי גָבַר יְחִיָּה וְלֹא יָרְאָה מְוֹת. מִיָּד שְׁלַט בָּהּ, וְהִטִּיל בָּהּ זוּהַמָּא. נַחַת
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִיחָמֵי, וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאַשְׁתּוּ.
לא תָּא חֲזִי, קוּדְם שְׁחֲטָאוּ, הֵיִתָּה הַשְׁכִּינָה עֲטָרָה עַל רְאשֵׁיהֶם, לְהִיּוֹת
 בְּשִׁבְלֵם שׁוּרָה עַל הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שְׁחֲטָאוּ, כְּבִיכּוֹל, תֵּשׁ כַּחַה, וְאַסְתַּלְקַת וְלֹא
 שְׁלִיטַת. וְקַב"ה שְׁאַרֵי לְקוֹנֵן, וְאָמַר אֵיכָה, מַה תִּהְיֶה מִיָּנָה, שְׁלִטְנוּתָא אַעְדּוּ מִיָּנָה.
 אוּף הֵכָא בְּחוּרְבֵן בֵּי מְקַדְשָׁא, שׁוּלְטְנוּתָא אַעְדּוּ, וְקַב"ה שְׁאַרֵי לְמִסְפָּד, וְאָמַר
 אֵיכָה, מַה תִּהְיֶה עֲלֵיהּ.

מְאָמַר קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע

לב * אֵיכָה, רַבִּי פִּנְחָס פֶּתַח, וּקוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים וּגְוִי.
 בְּשַׁעֲתָא דְאַתְחַרְבֵּי בֵּי מְקַדְשָׁא, וְאַתּוּקְד. אֲתָא קָלָא וְאִיתְעַר עַל קַבְרֵי אַבְהֵן
 קַדְמָאֵי, וְאָמַר, אַבְהֵן קַדְמָאֵי, אַתּוֹן דְּמִיכִין בְּשִׁינְתָא, וְלֹא יְדַעִיתוֹן צַעְרָא דְעַלְמָא,
 בְּנִיכּוֹן דְּגַדְלַתּוֹן בְּצַעְרָא, וְאַעֲלִיתוֹן בְּהִימְנוּתָא סְגִי דְקַב"ה, הָא מִיתּוּ, וְהָא
 אַתְקַטְלוּ, וְהָא אַנְלוּ בְּגִלוּתָא בֵּין שְׁנֵאִיהוֹן, וְדִיְהוֹן מְהַדְקֵן לְאַחֲרָא, מִיִּיתִין בְּכַפְנָא,
 בְּתִיּוֹן אַתּוּקְד. אֵן רַחֲמִין דִּילְכוֹן, אֵן מְהִימְנוּתָא דִּילְכוֹן, קוּמוּ אִיתְעַרוּ לְגַבְיֵיהוּ.

מסורת הזהר (בראשית ג) כ"א תנ ז"ח בראשית תשפד. (ז) ירמיה (ט.ו) (ז) ירמיה (לא) חיי שרה רסח ז"ח בלק צג להלן מד.
 חלופי גרסאות ל ה"ג הסלם נ"א ויהבת (כל הדפוסים). ח נ"א מסיף אן אן (ווינציא).

מאמר המולם ותרא האשה
כט וּפְרָחוּ וְאִי תִיּוֹ וּכְוִי: וּפְרָחוּ ו' ת' ארבע פעמים, והקיפו את האות מ' ל' רוחות, שכתוב, ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה ותפקחנה עיני שניהם. הרי כאן ארבע פעמים ו' ת', שזה מלמד, שסבבו את האות מ' לארבעה צדדיה, והמ' באמצע, ונמצא הצירוף מות בכל הצדדים.
ל כַּמְדָּא כִּי עָלָה וְכְוִי: כַּמְדָּא, כִּי עָלָה מְוֹת בְּחִלּוּנֵינוּ. זְהוּ סַמְאֵל, שְׁהוּא אַחַד מִחִלּוּנֵי הַשְּׁמַיִם. וְעַל כֵּן, מִי גָבַר יְחִיָּה וְלֹא יָרְאָה מְוֹת. מִיָּד שְׁלַט בָּהּ, בְּחוּהָ, וְהִטִּיל בָּהּ זוּהַמָּא. יוֹד הַקַּב"ה לְרֵאוֹת, וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאַשְׁתּוּ.
לא תָּא חֲזִי קוּדְם וְכְוִי: כּוּא וְרֵאוּהָ, קוּדְם שְׁחֲטָאוּ, הֵיִתָּה הַשְׁכִּינָה עֲטָרָה עַל רְאשֵׁיהֶם, שְׁתַּהִיָּה שׁוּרָה עַל הָעוֹלָם. כִּיּוֹן (דפו"י דף צ"א ט"ד * צ"ב ט"א)
מאמר קול ברמה נשמע
לב אֵיכָה, רַבִּי פִּנְחָס וְכְוִי: אֵיכָה. רַבִּי פִּנְחָס פֶּתַח, קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים וּגְוִי. בְּשַׁעֲתָא שְׁבִית הַמְקַדֵּשׁ נַחֲרַב וְנִשְׂרַף, בָּא קוּל וְהַעִיר עַל קַבְרֵי הָאֲבוֹת הָרַאשׁוֹנִים, וְאָמַר: הָאֲבוֹת הָרַאשׁוֹנִים, אַתֶּם נִרְדָּמִים

זהר מדרש איכה **חדש** **יא**
 וגו' כי איננו. לא בעצת לקבלא תנחומין. מ"ט. בגין כי איננו, כיומין קדמאין
 לאשראה בינייהו, והא אסתלק לעילא.
מז ובגין דכי איננו בגו בנהא, לא קבלית תנחומין, עד דאומי לה. דכתיב,
 "כה *) אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה.
מז כמה דעבודת רחל, אוף הכי שכינתא לעילא. פדמתרגם קל ברום
 שמיא אשתמע, שכינתא מבכה על בנהא. בההיא שעתא דאיהי הות מבכה,
 אתערו לגבה שתין רבוא משריין עילאין, וכלהו איתערו בכיה לגבה.
מז בההוא שעתא, אשתמע קלא לרקיע ערבות, ואנדעזעו מאתן אלף
 עלמין, דהוו גניזי מן יומא דאתברי עלמא, עד דאשתמע ההוא קלא לרום
 שמיא. ומאן איהו, דא רקיע בעין הקרח הנורא, דאיהו על גבי תחיות.
מז עד דאתגלית אימא לברתא, ואמרה לה, מנעי קולך. פדין אתפרשת
 מתמן, ואזלת היא וכל אוכלוסהא בגלותא. ואצטריכו לאתבדרא לכמה סטריין,
 למתוי גלותא לכולא, והיא ישבה בדר.
מט רבי נחוניא אמר, איכה, מאן אמר דא, ההוא רוח עילאה נעמאה,

מסורת הזהר (י'מיה לא) ויצא רלב וישלח רב מקן רכא ויחי פא ז"ח בלק צה להלן עט.
חלופי גרסאות ת נ"א מוסיף דעבדת דא (דפוסים ראשונים). א נ"א ל"ג מן אשתמע עד אשתמע (קראקא). ב נ"א דמשתמע (קראקא). ג נ"א פנימאה (כל הדפוסים בשם ס"א).

מאמר **הסולם** **קול ברמה נשמע**
 כי איננו. לא רצתה לקבל תנחומים, מהו הטעם. משום כי איננו. שהקב"ה איננו כימים הראשונים לשרות ביניהם, שהרי נסתלק למעלה.
 (מה) **ובגין דכי איננו וכו' ומשום,** כי איננו בתוך הבנים לא קבלה תנחומים, עד שנשבע לה הקב"ה. שכתוב, כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה.
מז **כמה דעבודת רחל וכו':** כמו שעשתה רחל, אף השכינה העליונה עשתה כך, כמו שמתרגם, קול ברום שמים נשמע שכינתא מבכה על בנהא. באותה שעה, שהשכינה היתה מבכה, נתעוררו אליה ששים רבוא מחנות מלאכים עליונים, וכולם נתעוררו בכייה אליה.
מז **בההוא שעתא אשתמע וכו':** באותה שעה נשמע הקול לרקיע ערבות, ונדעזעו מאתים אלף עולמות, שהיו גנוזים מיום שנברא העולם. עד שאותו הקול נשמע לרום השמים, ומי הוא. הוא הרקיע כעין הקרח הנורא, שהוא על החיות.
 (דפוס י'ף צ"ב ט"א * ט"ב) לא

יב זַהֲרַי וְעֵדִי, תִּיבָה דָא רִוּחֵי אִיהוּ, וְלֹא אִית בָּהּ שׁוּתְפֻוּ כְּלָל, לָאוּ לִישָׁן וְשִׁינְיָן, וְלָאוּ שְׁפוּן כְּלָל.

יג אִימָא שְׁאַלְהַ עַל בְּרִתָּהּ, דָּא קַרְקוּרָא דְקִיר, אָדוּן רַבּוּן רַב וְשְׁלִיט, יִשְׁבָּה, וְלֹא עוֹמֶדֶת, בְּתַחֲלָה יְעוֹמֶדֶת, וְכָל אוֹכְלוֹסִיָּה עוֹמְדִים, הַשְׁתָּא יוֹשְׁבַת וְשׁוּמְמָה. בְּדָד, כְּדָא בְּדָד יִשְׁב, כְּמָאן דְּמִסְאִיב בְּמִסְאָבוּ, וְשִׁפְחָה פִּי תִירֵשׁ גְּבַרְתָּהּ, הֵהִיא דְּהוֹת מִסְאָבָא, יִתְבָּא בְּדוּכְתָּהּ.

יד שְׁלַחוּ לְהוּ בְּנֵי בְּבַל לְבְנֵי אַרְעָא קְדִישָׁא, יְאוּת דְּאַתּוּן צְרִיכִין לְמַכְפֵּי, וְלִכּוּן יְאוּת לְמִסְפַּד, וְלִמְעַבְד אֲבָלָא, בְּמַחְזִיכוֹן הִיכְלִין דְּאִימָא תְּרִיבִין, וְאַתּוּ עֲרִסָה דְּאַתְתְּפֻךְ בְּאַבְלָא, וְהוּא לִית תְּפֻן, וּפְרַחָא מְנֻכּוֹן, וְלֹא יִדְעִיתוּן מִיָּנָה.

טו תִּימְרוּן דְּאִיהִי עֲמֵנָא גּוּ גְלוּתָא, וְנִחַתַּת דִּינְרָה בְּגוּוֹנָא. אִי הָכִי, אֲנִן צְרִיכִין לְמַחְדִּי, דְּהָא יִחְזַקָּאל נְבִיאָה חָמָא לָהּ הָכָא, וְכָל אוֹכְלוֹסִיָּהּ.

טז וְדָאִי, עַל דָּא אֲנִן צְרִיכִין לְמַכְפֵּי, וְלִמְסַפַּד כְּתִינָא, וְכִיעֵנִי מְדַבְּרָא, דְּאִיהוּ אֲתַתְּרַכַּת לְבַר מְהִיכְלָהּ, וְאַנְן בְּגְלוּתָא, וְהִיא אֲתַת עֲלֵנָא בְּמִרְיֻוּ, וְחִמָּאֵת לְנָא בְּכָל יוֹמִין בְּכַמְהָ עָאקוּ, בְּכַמְהָ נִימוּסִין גְּזָרִין עֲלֵנָא בְּכָל זְמַן, וְלֹא יִכְלָא לְאַעֲדָא מִיָּנָה עָאקִין, וְכָל אִינוּן מְכַתְּשִׁין דְּאַנְן סְבָלִין.

יז שְׁלַחוּ לְהוּ בְּנֵי אַרְעָא קְדִישָׁא, יְאוּת דְּאִימָנָא עֲרַקַת, וְאַתְתְּרַכַּת מְגוּ

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

ד נ"א אצ"ל יושבת (מנוקאטש). ה נ"א יומא (קראקא).

מאמר	הסולם	קול ברמה נשמע
לא השתתפה עם ת"ת ומלכות, לומר איכה, ע"כ אין בה אלא ב' המוצאות מחיך וגרון, שהם חכמה ובינה, וחסרים לה ג' המוצאות התחתונים, מלשון ושינים ושפתים, שהם כנגד דעת ות"ת ומלכות. וז"ש, וְלֹא אִית בָּהּ שׁוּתְפֻוּ כְּלָל, מספירות שלמטה ממנה. וע"כ, לָאוּ לִישָׁן וְשִׁינְיָן וְלָאוּ שְׁפוּן כְּלָל, כי הם מבחינת דעת ות"ת ומלכות שלמטה ממנה, שאינה משותפת עתה עמהם.	בני בבל לבני הארץ הקדושה. אמת הוא שאתם צריכים לבכות, ולכם ראוי לספור ולעשות אבל, בראותכם היכולות האם חרבים, ומקום מטתה נתהפך מחמת האבל, והיא, המלכות, האם, אינה שם, ופרחה מכס, ואינכם יודעים ממנה.	קול ברמה נשמע
ג) אמא שאליה על וכו': האם שאלה על הבת, והו קרקורא דקיר (כנ"ל אות י"א) אשר קיר פידושו. אדון רבון רב ושליט. ישבה, שכתוב, איכה ישבה, היינו, ולא עומדת, שבתחילה עמדה המלכות, וכל גדודיה עומדים. עתה, היא יושבת ושוממה. בדה, הוא כמו שאתה אומר, בדה ישב. בדומה כמי שנטמא בטומאה. והשפחה, דהיינו הס"א, כי תירש גבירתה. שאותה שהיתה טמאה, ישבה במקום המלכות.	ג) תימרון דאיהו עמנא וכו': תאמרו, שהיא עמנו בתוך הגלות, ומשכנה ירד בתוכנו. אם כן, אנו צריכים לשמות, כי יחזקאל הנביא ראה אותה כאן, וכל גדודיה.	
נ) ש'הו ל'הו בני וכו': שלחו להם, בני הארץ הקדושה, אמת הוא, שאמנו ברחו וגורשה	ג) ודאי על דא וכו': ומשיבים. ודאי על זה, אנו צריכים לבכות ולספור כתנין וכיעני המדבר, כי היא גורשה אל מחוץ להיכלה, ואנו בגלות, והיא באה עלינו במרירות, ורואה אותנו בכל יום בכמה צרות, בכמה חוקים שגוזרים עלינו בכל זמן, ואינה יכולה להסיר ממנו הצרות, וכל אלו היסורים שאנו סובלים.	
ד) ש'הו ל'הו בני וכו': שלחו להם, בני הארץ הקדושה, אמת הוא, שאמנו ברחו וגורשה	ד) ש'הו ל'הו בני וכו': שלחו להם, בני הארץ הקדושה, אמת הוא, שאמנו ברחו וגורשה	

זהר מדרש איכה חדש יג
היכלהא, ונתתת ילגבייכו במרירו ובקל עציב, כאיתתא דיתבא בלא דעתא,
ובגבא דלא יכיל לשינבא, ויאות לכוך למספד.

גה) אכל אנן, אית לן למבכי ולמספד בנהי ומרירו, דאנן תמאן בכל יומא
היכלא חריב, ותעלין דמדבא עאלין ונפקין, ושרקין יענים בגויה, ואנן
תמאן ובכאן.

גו) ובעוד דאנן יתבין נבוכין, ושכיבין פומנא בעפרא, אנן שמעין קל
נעימו דרגלהא, בתלת משמרותא דליליא, ונתתת וחמאת להיכלאה, איך
" תרכין מתוקדן, אעלת מהיכלא להיכלא, מדוד דוד, וגעת ומייללת, ובכת
עלנא ועל " נפשנא.

גז) ואנן מתערין לקל נעימו דבכייתה ויללותה. ורוחנא אולת אבתרה,
ופרח לגבה. ולפום שעתא פרחת ואולת, ולא שמענא, ולא ידענא מידי, דהא
אולת, ואשתאנא נבוכין, דמיכין, בלא רוחא, בלא דעתא. צעקין, ואמרין איכה.

מאמר שאג ישאג על נהו

גח) תנינן, בכל ליליא ויליליא, קל מרירות דכאיבא דציון אשתמע מרום
רקיעא לתתא, ומתתא לרקיעא. כד"א, ה' מרום ישאג וממעון קדשו יתן
קולו שאג על נהו.

גט) בשירותא דליליא, היא אתפוננת בבכיה, ושאגת מרום רקיעא

חלופי גרסאות

ו נ"א לגביהו (דפוסים ראשונים). ז נ"א דאתא (קראקא).
ח ה"ג כל הדפוסים בשם ס"א נ"א יתבין (כל הדפוסים).
ט נ"א נשמה (ווינצ'א). י נ"א וילוייא (דפוסים ראשונים). כ נ"א דליליא (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

ה) (ירמיה כה) לעיל רות תרח.

הסולם

קול ברמה נשמע

גז) ואנן מתערין לקל וכו': ואנו
מתעוררים לקול נעימות בכיתה ויללותיה,
ורוחינו הולך אחריה, ופורח אצלה. ולפי שעה,
פתאום, פורחת והולכת, ולא שמענו ולא ידענו
כלום כי הולכת, ונשארנו נבוכים, נרדמים,
בלי רוח, בלי דעת, צועקים ואומרים איכה.

מאמר שאג ישאג על נהו

גח) תנינן בכל ליליא וכו': למדנו,
בכל לילה וילילה, קול מרירות מכאב של
ציון, נשמע מרום הרקיע עד למטה, וממטה
לרום רקיע, כמו שאתה אומר, ה' מרום
ישאג, וממעון קדשו יתן קולו שאג על
נהו.

גט) בשירותא דליליא היא וכו':
בתחילת הלילה, היא, השכינה, מכוונת בבכיה,
ושואגת מרום הרקיע למעלה. יורדת למטה.
למקום

מאמר

וגורשה מתוך היכלותיה, וירדה אליכם
במרירות ובקול עצוב, כאשה היושבת בלי
דעת, וכגבר שאינו יכול להציל. וראוי לכם
לספור.

גה) אב"א אנן אית וכו': אבל אנו,
יש לנו לבכות ולספור בנהי ובמרירות, שאנו
רואים בכל יום את ההיכל חרב, ושועלי
המדבר נכנסים ויוצאים, ויענים שורקים בתוכו.
ואנו רואים ובוכים.

גו) ובעוד דאנן יתבין וכו': ובעוד
שאנו יושבים נבוכים, ופיותינו שוככים בעפר,
אנו שומעים קול נעימות רגליה. של השכינה,
בשלוש משמרות הלילה, שיורדת ורואה את
היכלותיה, איך הם חרבים ונשרפים. היא
נכנסת מהיכל להיכל, ממקום למקום, וגועה
ומיילת ובוכה עלינו ועל נפשינו.

(דפו"י דף צ"ב ט"ב)

יד זהר מדרש איכה חדש

לְעֵילָא. נְחַתת * לְתַתָּא, לְאַתְר מְדַבַּח הַחֵיצוֹן, וְחַמַּת דּוּכְתָה חֲרִיב, מְסָאב בְּמְסָאבו, וְכָל אַתְר לָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ. גַּעַת וּמִיִּלְלַת, צוֹנַחַת בְּקַל מְרִירו, וְאַמְרַת, מְדַבְּחֵי מְדַבְּחֵי, פְּרַנְסְתֵי דְמַרְוִית לִי בְּכַמְה נִיסוּכִין, בְּכַמְה עֲלוּוֹן דְכִינִין קְדִישִׁין.

ס פֶּל יִגְבְּרִין קְדִישִׁין, וְרַבְרַבִּין מְמַנֵּן, הוּוּ מְרַוּוֹן וְחֲדָאן מִינָהּ, אֶכְלִין עִידוּנִין, וּפְלַגִּין חוּלְקִיהוֹן, בְּרוּמֵי רְקִיעָא. יִתְבּוּ בָהּ יִנְיָבְלַת חֲסִידִים קְדוּשִׁים. בְּנֵי דְאַתְדַּבְּחוּ עֲלֶיהָ, וְוִי לִי מְדַמִּיהוֹן. וְכָל גְּבַרִין רַבְרַבִּין מְמַנֵּן, נְפִלוּ מְדוּכְתִּיהוֹן לְקוֹל צְוֹנְחִיהוֹן.

סא יְתַבִּין לְבַר צְוֹנְחִין וּבְכָאן, אֵינּוּן אֲרָאִים קְדִישִׁין, דְאַת שְׁמִיה קְדִישָׁא הוּוּ מִתְעַטֵּר עֲלֵיהוּ, וְוִבִּיה אֵינּוּן חֲדָאן וְקִימִין. לְקַל בְּכִיּוּתְהוֹן אַת דָּא פְּרַחָא מְנִיְיָהוּ, וְסִלְקָא לְרוּמֵי מְרוּמִים, וְאַשְׁתְּאַרוּ בְּנוּקְבָא דְבְּכָאֵת וּמִיִּלְלַת. הַה"ד, הֵן אֲרָאִים צְעָקוּ חֲצָה. אֲרָאִים בְּלֵא יו"ד, צְעָקוּ חוּצָה.

סב מְדַבְּחֵי מְדַבְּחֵי, לְבַתֵּר דְמַרְוִית לִי בְּנִיבְלוּת בְּנִין חֲסִידִין קְדִישִׁין, דְמְסָרוּ נְפְשֵׁיהוֹן וְגִשְׁמִיהוֹן עֲלֶיהָ, אֵיתְגַּנְיֹת. אֵן אֲשַׁכַּח לָהּ, אֵן אֲשַׁתָּא דְעֲלֶיהָ. גַּעַת וּמִיִּלְלַת וּבְכַת בְּקַל עֲצִיב.

סג שְׁתָּא אֶלְפֵי גְבַרִי קְדִישִׁין, בְּקַל סְטָרָא דְאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא, אֵינּוּן דְהוּוּ אֶכְלִי קַרְבְּנָא בְּכָל יוּמָא, צְנַחְתִּי בְּהַדָּה, וּמִיִּלְלִין וּבְכִינִין עַל מְדַבְּחַת דְעֲלוּוֹן. וְיַתִּיר הוּוּ, אֶלָּא אֲתַמְעֵטוּ.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר (1) (ישעיה לג) נח נ לעיל רות תרו להלן צ. 7 נ"א גבורין (דפוסים ראשונים). ח נ"א דברין (קראקא). 1 נ"א נבלות (דפוסים ראשונים). ס נ"א ובה (דפוסים ראשונים). ע נ"א ונשמחהוון (וויניציא). פ נ"א ל"ג לך (קראקא). צ נ"א נחת (קראקא). ק נ"א בעלוון (קראקא).

מסורת הזהר

שאג ישאג על נהו

הסולם

מאמר

ועלתה לרומי מרומים, ונשארנו כנקבה הבוכה ומיללת. ז"ש, הן אראלם צעקו חוצה. היינו אראלם בלי י' צעקו חוצה. שהיה צריך לומר אראלים, עם י'. אלא שפרחה מהם מחמת אבלם.

סב מדבחי מדבחי לבתר וכו': השכינה מקוננת ואומרת, מזבחי מזבחי, אחר שהרוית לי בנבלות בניס חסידים קדושים, שמסרו נפשותיהם וגופותיהם עליך, נגזות. אנה אמצאך. איפה היא האש שעליך. כך היתה גועה ומיללת בקול עצוב.

סג שתא אלפי גברי וכו': שש אלף אישים קדושים שבכל צד מארבע רוחות העולם, שהם היו אוכלים הקרבן בכל יום, ירדו עמה, עם השכינה, ומיללים ובוכים על מזבחת העולה. ויותר מששה אלף היו, אלא שנמתעטו.

ואפילו

למקום מזבח החיצון, ורואה, את מקומה חרב, טמא בטומאה, ושום מקום טהור אינו נמצא בו, גועה ומיללת, וצועקת בקול מר ואומרת, מזבחי, מזבחי, הכלכלה שלי, שהרוית לי, בכמה נסכים, בכמה עולות טהורות קדושות.

ס כל גברין קדישין וכו': כל האישים הקדושים, השרים, והממונים, היו מרוים ושמחים ממך, אוכלים מעדנים, ומחלקים חלקיהם ברום הרקיע. עתה, נתנו בך נבלת החסידים הקדושים. בני שנשחטו עליך, אוי לי מדמם. וכל האישים, השרים והממונים, נפלו ממקומם לקול צעקתם.

סא יתבין לבר צווחין וכו': המלאכים היושבים בחוץ צועקים, ובוכים והם האראלים הקדושים, שאות משמו הקדוש היתה מתעטרת עליהם, דהיינו האות י', ובה היו שמחים ועומדים, ולקול בכיתם, פרתה מהם את זו,

(דפו"י דף צ"ב ט"ב * ט"ג)

זהר מדרש איכה **חדש** **מו**

סד וַאֲפִילוֹ אֵינּוֹן דְּקִימִין לְבָר, בְּרוּחַ אֲתָרָא, דְּמַרְוֹן מְאִינוֹן יֵאִמְרִין וּפְדִרִין. בְּשִׁירוּתָא דְלִילָא צְוּחִין גְּעָאן וּמִיִּלְלִין עַל הָאֵי מְדַבְּת. וְוִי לְחַמְרָא דְאָבִיד * אַבּוּסָה, אֲתָר דְּמַתְרֵה מְנִיָּה. מֵאן חָמִי נְהִימוּ דְגַבְרִין קְדִישִׁין בְּמַטְרוּנִיתָא, מַתְתָּא לְעֵילָא, וּמַעֲיֵלָא לְתַתָּא.

סה בְּפִלְגּוֹ לִילָא, עָאֵל * לְגוֹ הֵהִיא נְקוּדָה דְצִיּוֹן, אֲתָר דְבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, חֶמֶת לִיָּה דְאֲתְחַרֵּיב, וְאֶסְתָּאֵב אֲתָר בֵּית * מוֹתְבָה וְעַרְסָה, גְּעַת וּמִיִּלְלָת, סְלָקָא מַתְתָּא לְעֵילָא, וּמַעֲיֵלָא לְתַתָּא, * אֶסְתָּפֵּל בְּאֲתָר דְכְרוּבִים, צְוּחָא בְּקוֹל מְרִירוֹ, * וְאֶרִימַת קָלָא וְאֶמְרָה, עַרְסֵי עַרְסֵי, אֲתָר בֵּית מוֹתְבֵי.

סו עַל הָאֵי דוּכְתָא כְּתִיב, * עַל מְשַׁכְּבֵי בְּלִילוֹת. מְשַׁכְּבֵי, עַרְסָא דְמַטְרוּנִיתָא. גְּעַת בְּכִכְיָה וְאֶמְרָה, עַרְסֵי אֲתָר מְקַדְשֵׁי, אֲתָר דְּמַרְגְּלָאִין טְכָאן, בִּי פְרוּכְתָא וּכְפוּרְתָא, דְהוּוּ סְמִכִין עֲלוּהִי שְׁתִּין אֲלֵפִין רַבּוֹן אֲבָנֵי יֶקֶר, סְדִרִין סְדִרִין, שׁוּרִין שׁוּרִין, מְסַתְּפָלָאן דָּא לְדָא. סְדִרִין דְרַמוּנִין מַתְצַעֲן עֲלֵךְ לְד' סְטִרִין. עֲלָמָא קְיִימָא ד' בְּגִינָךְ.

סז רַבּוֹן עֲלָמָא, בְּעֵלֵי, הוּוּ אֲתֵי לְגַבֵּי, * וְהוּוּ שָׁכַב בֵּין דְרוּעֵי וְכָל מַה דְבַעֲינָא מְנִיָּה, וְכָל בְּעוֹתֵי עָבִיד בְּעִידְנָא יְדָא. כִּד הוּוּ אֲתֵי לְגַבֵּי, * וְשׁוּי בִּי מְדוּרִיָּה, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּין שְׂדֵי.

סח * עַרְסֵי עַרְסֵי, לִית אֲתָ דְכִיר כִּד הוּינָא * אֲתָא לְגַבְךָ בְּחַדְוָה וּכְשִׁפִירוֹ

מסורת הזהר
 ז) (שה"ש ג) תוריע א ת"ז תל"א עה; בהשמטות ת"ז
 ר) נ"א אימורין ופדרין בשירותא דליליא (דפוסים ראשונים).
 ש) נ"א אבוסא (דפוסים ראשונים). ת) נ"א לגווה (קראקא).
 א) נ"א מותבא וערסא (קראקא). ב) נ"א אתכלת (קראקא). ג) נ"א ארימא קלא ואמר (קראקא). ד) נ"א כן (דפוס מונקאטש).
 ה) נ"א וחוה (קראקא). ו) נ"א ל"ג דא (קראקא). ז) נ"א כרא ולי"ג דא כד (וויניציא). ז) ושביק (דפוסים ראשונים). ח) נ"א ל"ג ערסי (קראקא). ט) נ"א אחינא (קראקא).

מאמר **הסולם** **שאנ ישאנ על נהור**

סד וַאֲפִילוֹ אֵינּוֹן דְּקִימִין וְכוּ': וַאֲפִילוֹ אֵלוֹ הַעוֹמְדִים בְּחוּץ בְּצַד הָאֲחֵר, שְׁהִיו מְרוּיִם מֵאֲלוֹ הָאֵיבָרִים, וְהַפְדִּירִים, שֶׁל הַקְּרֹבָן, שְׁנוֹתָרוּ מִבְּיוֹם וְנֹאכְלִים עַל הַמִּזְבֵּחַ כֹּל הַלַּיְלָה (כ"ל זֶהר חֲדָשׁ צוֹ אוֹת ח'). בְּתַחֲלִית הַלַּיְלָה הֵם צוֹעֲקִים וְגוֹעִים וּמִילִים עַל הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה. אוֹי לְחַמּוֹר שֶׁאֲבָד אֲבוּסוֹ, הַמְּקוֹם שְׁרוּה מִמֶּנּוּ. מִי רָאָה נְהִמַת הָאִישִׁים הַקְּדוּשִׁים בְּמַלְכָּה, מִמְטָה לְמַעְלָה וּמִלְמַעְלָה לְמַטָּה.

סה בְּפִלְגּוֹ לִילָא עָאֵל וְכוּ': בְּחֻצוֹת לַיְלָה, הַשְּׂכִינָה נִכְנַסַת לְתוֹךְ נְקוּדַת צִיּוֹן הַהִיא, שְׁהִיא מְקוֹם בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְרוּאָה אוֹתוֹ שְׁנַחֲרָב, וּבֵית מוֹשְׁבָה וּמַטָּה נִטְמָא, הִיא גּוֹעָה וּמִילְלָת, עוֹלָה מִמְטָה לְמַעְלָה, וּמִמַּעְלָה לְמַטָּה, מִסְתַּכְּלַת בְּמִקְוֵם הַכְּרוּבִים, הִיא צוֹעֶקֶת בְּקוֹל מַר וּמְרִימָה קוֹלָה וְאוֹמְרַת, מַטְתִּי מַטְתִּי, מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבֵי.

סז רַבּוֹן עֲלָמָא בְּעֵלֵי וְכוּ': רַבּוֹן הָעוֹלָם, בְּעֵלֵי, דְהֵיִינוּ ז"א, הִיָּה בָא אֵלֵי, וְהוּוּ שָׁכַב בֵּין זְרוּעוֹתַי, וְכָל מַה שְׂרַצִּיתִי מִמֶּנּוּ, וְכָל בְּקִשׁוֹתַי, עֲשֵׂה, בַּעַת הוּוּ כְשֶׁהִיָּה בָא אֵלַי וְשֵׁם בִּי מִשְׁכְּנִי, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּין שְׂדֵי.

סח עַרְסֵי עַרְסֵי לִית וְכוּ': מַטְתִּי מַטְתִּי, דְהֵיִינוּ קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, אֵינְן אֲתָ זוֹכְרַת כְּשֶׁהִיִּיתִי בָא אֵלֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵב, וְהִילָדִים עֲלֵמִים

(דפוס"י דף צ"ב ט"א)

טז זהר **מדרש איכה** **חדש**
 דלפא, ואינן רבין עולמין, הוי נפקי לקדמותי, בטשי בגדפיהו בחדנה, לקבלא לי.
טז עפרא דבך, הנה קם מדוכתיה, וחוז איך אינתנשיא ארונא דאורייתא דתות הקא, מהקא נפקא מזונא לכל עלמא, ונהורא, וברכאן לכלא.
ע אשגח על בעלי, לית הקא. אשגח לכל סטר. בעידנא דא פד הנה אתי בעלי לגבי, וסחרניה פמה בנין חסידין, וכל אינן עולמתאן זמנין לקבלא ליה.
עא והוינא שמעין מרחוק, קל זוגין דפעמונים מקשקשין בין רגלוי, בגין דאשמע קליה עד דלא יעול לגבי. כל עולימתאן דילי, משבחן ואודן קמי קב"ה, לקתר אולין כל חד על בי מותביה, ומסבגן בגשיקתהון ברחימו.
עב בעלי בעלי, אן פנית, השתא הוא עדנא דהוינא אשגח בך. אסתפלנא בכל סטר, ולית אנת. אן אשגח לך, ולא אתבע בגינך.
עג דא הוא אתרך בעידנא דא, למיתי לגבי, הא אנא זמינא הקא. הא אתנשית מנאי, לית אנת דכיר יומי דרחימו, פד הוינא שקבת * בתוקפך, ומתקקא בדיוקנך, ודיוקני תוות מתקקא בך, כהאי חותם דשביק דיוקניה בגליכו דכתבא, הכי שבקנא דיוקני בך, בגין דתשתעשע בדיוקני, בעוד דאנא בגו חילי.
עד געת בבכיה, וצוחת, בעלי בעלי, נהירו דעייני הא איתחשך. לית אנת דכיר, פד תוית אושיט שמאלך מתחות רישי, ואנא מתענגא על סגיא דשלם, וימינך מתקקא באתנה ובנשיקין. ונדרת לי דלא תשבוק רחימותא

חלופי גרמאות

ט ז"א איתנשית מני (קראקא). י ז"א ביה (מונקאטש). כ ז"א מוסף והוינן יחידאין מחבקן (דפוסים ראשונים). ל ז"א רחימין (דפוסים ראשונים). מ ז"א וימינא (קראקא).

מאמר	הסולם	שאג ישאג על נורה
עלמים אלו, דהיינו הכרובים, היו יוצאים לקראתי, ומכים בכנפיהם, בשמחה לקבלני. סט עפרא דבך הוה וכו': העפר שממך, של המטה, היה קם ממקומו וראה, איך נשכח ארון התורה שהיה כאן, שמכאן יצא מזון לכל העולם, ואור, וברכות לכל. ע אשגח על בעלי וכו': אביט לבעלי. אינו כאן, ואביט לכל צד. בעת הזאת, כשהיה בא בעלי אלי, ומסביב לו כמה בניס חסידים, שהם הנשמות, וכל העלמות היו מוכנות לקבלו, שה"ס ז' הנערות (כנ"ל בז"ח בראשית אות קרא ובהזר ויקהל אות נ"ג). עא והוינא שמעין מרחוק וכו': והיינו שומעים מרחוק קול זגי הפעמונים דופקים בין רגליו, שה"ס המסכים המיוחדים ימין ושמאל יחד, כדי שאשמע קולו מטרם שיבא אלי. וכל העלמות שלי, משבחות ומודות לפני (דפוסי דף צ"ב ט"ג * ט"ד)	הקב"ה, ואח"כ הולכת כל אחת לבית מושבה, ומחבקות אותו בנשיקותיהן באהבה. עב בעלי בעלי אן וכו': בעלי בעלי, איפה פנית. עתה הוא העת שהייתי מסתכלת בך. והסתכלתי לכל צד, ואינך. אנה ראיתך, שלא אבקשך שמה. עג דא הוא אתרך וכו': זה הוא מקומך בעת הזאת לבא אצלי, הנה אני מוכנה כאן. והרי נשכחת ממני. אינך זוכר ימי האהבה כשהייתי שוכבת בחיקך, וחוקקה בצורתך, וצורתי היתה חקוקה בך, כאותו חותם המניח צורתו בחקיקת הכתב, כך הנחתי צורתי בך, כדי שתשתעשע בצורתך, בעוד שאני בין צבאותי. עד געת בבכיה וצוחת וכו': געתה בבכיה, וצעקה, בעלי בעלי, אור עיני הנה נחשך. אינך זוכר, כשהיית פושט יד שמאלך מתחת	

זהר מדרש איכה חדש יז
דילי לעלמין. ואומית לי, ^ח אם אשכחך ירושלים תשפח ימיני, הא
איתנשינא מנה.
עז לית אנת דכיר, פד קאימנא לגבך בטורא דסיני, שלימין שתיין ירבו
דקבילו לך עלייהו, ואתערנא לך בהו, יתיר מפל עממיא, והוינא אזלין אבתרך
לכל רעותך. ושהיא שפחה קטלא בהו לאלפים ורכון, ולא אשגחנא. ואתאכידו
פלהו במדברא, ושבקית לון תמן, ואעילנא גניהון ועירין ^ט לקיימא קמה בארעא
דא. ובדילנא לון לקיימא קמה, בגין רעותך.
עו "בעלי הוי דכיר, בכמה בגין קדישין קאימנא קמה בכל דרא ודרא,
ביומי דדוד ושלמה בריה. לית אנת דכיר כמה טכאן דעכדו קמה. זאת לך
למידבר חובין, ולא תדפר וכוון. אן ^י אתהפיכו עלך.
עז בעינא עלך, לית אנת. בעינא על בנאי, לית אינון. בעינא על קדושתא
דאתר דא, הא אסתאב. כל עלמא הוה ^י בשלם בגין אתר דא. פלכין לא נבחין
בעידנא דא, כולהו הוו בשלם. געה ומייללת, וכל אינון אוכלוסין לעילא. וכלבים
צווחין לתתא, בשרותא דמשמורה תליתאה.
עח נפקת ואתת, קיימא על אתר דמדבחה קטורת בוסמין, געת ומייללת,
וסלקת לעלא, ואשכחא חד כרוב מאינון תרין פרוכין דהוו י בתדה, ומטהווא

מסורת הזהר (ח) (תהלים קלז) פנחס יז ז"ח בלק ת.
1 ג"א רבן קבילו (קראקא). 8 ג"א ל"ג מן לקיימא עד לקיימא (קראקא). ע ג"א מוסיף בעלי בעלי (כל הדפוסים).
9 ה"ג הסלם ג"א אתהפכי (וינציא) ג"א עין בחינא (קראקא). צ ג"א ל"ג מן בשלם עד בשלם (קראקא). ק ג"א דפקת (קראקא). ר ג"א לחדה (דפוסים ראשונים).

מאמר **הסולם** שאג ישאג על נהו.
מתחת ראשי, ואני מתענגת על רוב השלום, וימינך מחבבת באחזה, ובנשיקין. ונדרת לי שלא תעזוב אהבתי לעולם. ונשבעת לי, אם אשכחך ירושלים תשכה ימיני. והנה נשכחתי ממך.
עז לית אנת דכיר וכו': אינך זוכר, כשעמדתי אצלך בהר סיני, וששים רבוא שלמים קבלו אותך עליהם, ונתעטרתי אליך בהם, יותר מכל העמים, והיינו הולכים אחרך לכל רצונך. ואותה שפחה, דהיינו הקליפה הרעה, הרגה בהם לאלפים ולרכבות, ולא הבטנו. ונאבדו כולם במדבר, ועזבת אותם שם, והכנסנו בניהם הקטנים לעמוד לפניך בארץ הזו. והבדלנו אותם, מאותם שהיו למעלה מעשרים בצאתם ממצרים, לעמוד לפניך בשביל רצונך.
עו בעלי הוי דכיר וכו': בעלי, הוה זוכר, בכמה בנים קדושים עמדתי לפניך בכל (דפו"י דף צ"ב ט"ד)
עז בעינא עלך, לית אנת. בעינא על בנאי, לית אינון. בעינא על קדושתא דאתר דא, הא אסתאב. כל עלמא הוה ^י בשלם בגין אתר דא. פלכין לא נבחין בעידנא דא, כולהו הוו בשלם. געה ומייללת, וכל אינון אוכלוסין לעילא. וכלבים צווחין לתתא, בשרותא דמשמורה תליתאה.
עח נפקת ואתת, קיימא על אתר דמדבחה קטורת בוסמין, געת ומייללת, וסלקת לעלא, ואשכחא חד כרוב מאינון תרין פרוכין דהוו י בתדה, ומטהווא

יה זמנא לא תהו לה אלא חד. ויהוה רבניא עולימא דאשתארי, ינקא מינה בכייה ויללותא.
עט) פדין קב"ה ש' אודמן לגבה, ונחית לה, וממלל עמה. ועל דא פתיב,
 ט' פה אמר ה' מנעי קולך מעיניך מדמעה פי יש תקנה לאחרייתך. ועל דא
 תנינן, תינוק יונק משדי אמו, ואשה מספרת עם בעלה. יעד הקא פתיחתא,
 מכאן ולהלאה שירותא דמגילת איכה.

מאמר וזכור את בוראך בימי בחורותיך

פ) איכה ישבה בך, רבנן פתחי האי קרא, וזכור את בוראך בימי
 בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה. האי קרא, אוקימנא ליה בישראל פד
 הו בארעא קדישא. וזכור את בוראך, הוי דכיר כל אינון טבאן, וכל אינון
 ב' אתין ונסין, דעבד לך קב"ה ביומין קדמאין, פד הוות רבניא במהימנותא, פד"א,
 כי נער ישראל ואהבהו.
פא) בימי בחורותיך, בזמנא דאיהו איתרעי בך מפל עמין דעלמא. עד אשר
 לא יבאו ימי הרעה, יומין דזקנה, דשלטין בך שאר עמין, ויבדרון לך בכל
 עממא.

פב) בימי בחורותיך, יומין דשתא, דאינון ברירין לך, ונטירו דלעילא
 עלך. ואינון ד' נחמי דשתא, אדר ניסן אייר סיון. אלין אינון יומין דבחר קב"ה
 ב' ישראל, ועבד בהון עמהון נסין. וכ"י ד' מתעטרא בכעלה, ואתקריבת בהדיה.

חלופי גרסאות

ט ו'א זמין (קראקא). ט מן עד הכא עד סוף הוא בכל
 הרפוסים בסגוריים. א ו'א ל"ג פתיחתא (רפוסים ראשונים)
 ב ו'א ל"ג אתין (קראקא). ג ו'א מוסף בהון בישראל
 למיעבד (קראקא). ד ו'א מעטרת בבעלה ואתקריבא (קראקא).

מסורת הזהר

ט (ירמיה לא) לעיל מה. י' (קהלת יב) מקן רמ ויקרא
 ריב קדושים קלב ז"ח לך לה שה"ש נא. ט' (הושע יא)
 ויהי רפה ז"ח תרומה סט עג.

הסולם

וזכור את בוראך בימי בחורותיך
 עד אשר לא יבואו ימי הרעה. מקרא זה
 העמידנו אותנו בישראל כשהיו בארץ הקדושה.
 וזכור את בוראך פירוש, הוה זוכר כל
 אלו הטובות, וכל אלו האותות והנסים, שעשה
 לך הקב"ה בימים הראשונים כשהיית נער
 באמונה, כש"א כי נער ישראל ואהבהו.
פא) בימי בחורותיך בזמנא וכו':
 בימי בחורותיך פירוש, בזמן שהוא בחר בך
 מכל עמי העולם. עד אשר לא יבואו ימי
 הרעה, פירוש, ימי הזקנה, ששלטו בך העמים
 האחרים. ופזרו אותך בין העמים.
פב) בימי בחורותיך יומין וכו': פירוש
 אחר. בימי בחורותיך, היינו ימי השנה שהם
 כרויים לך ושמירה עלינו עליך. והם ד'
 חדשים בשנה, אדר ניסן אייר סיון. שבהם נס
 פורים

מאמר

כי מאותו זמן של חורבן בית המקדש, אין
 לה אלא כרוב אחד. ואותו ילד עלם, דהיינו
 הכרוב, שנשאר, יונק ממנה מן השכינה, בכיה
 ויללה.
עט) פדין קב"ה אודמן וכו': אז נועד
 לה הקב"ה, ויורד אליה, ומדבר עמה. ועל זה
 כתוב, כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך
 מדמעה כי יש תקנה לאחרייתך. ועל זה למדנו,
 שבמשמורת שלישית, תינוק יונק משדי אמו.
 ואשה מספרת עם בעלה. דהיינו השכינה עם
 ז"א בעלה. עד כאן היא הפתיחה למגילת איכה,
 מכאן ולהלאה היא התחלת מגילת איכה.

מאמר וזכור את בוראך בימי בחורותיך וגו'

פ) איכה ישבה בך: החכמים פתחו
 המקרא הזה, וזכור את בוראך בימי בחורותיך
 (רפוי"ך פ' צ"ב ט"ד)

זהר מדרש איכה **חדש** **יב**
פג עד אשר לא יבאו ימי הרעה, ימי הזקנה, ימי הרעה ממש, ואינון: תמוז אב טבת שבט. אע"ג דלא איתגלייא כל כך, וסימנך ושבט לגו חסר לב.
פד והגיעו שנים, שנים דגלותא, דאזלין ישראל מטולטלין. אין לי בהם חפץ, דתנינן, ומינין ביומא דגלותא, דלא ישפח בידיא דבר נש ולמיזבן בשוקא, וכדין תקלה פרוטה מן הכיס.
פה עד אשר * לא תחשך השמש, דא קלסתר פנים של שכינה, מלעילא ומתתא. מתתא מאן אינון. מארי מתניתין דהו בארעא דישראל, פטישי ודפרזלא, מהדקין טורין, ותלשין טורין דמאין.
פו וקאור, זה הפלמוד ירושלמי, דנהיר נהורא דאורייתא, לקסתר דאתבטל דא, כביכול, אשתארו בתשוכא. דכתיב, במחשפים הושיבני, זה תלמוד בבלי, דאזלין ביה בני עלמא במחשפים.
פז והגרת, אלין אינון הברייתות, דהו נהירין נהירו דתכמה סתימאה. והפכבים, אלין אינון משכילים דהו בארעא קדישא, כל אינון תנאים ואמוראים, דכל עלמא קיימא בגינייהו. דכד הו קיימי פחדא, הוה אמר בר נש לחבריה, מגו מלה דא דפרח מפומי, אגא חמא מה דיהא יומא דא, או למחר, כך וכך.
פח ד"א עד אשר לא תחשך השמש, נהירו דקלסתר פני שכינה, דהוה

מסורת הזהר (משלי י. ט) (איכה ג. ט) (קהלת יב) ויחי שנט דרושים פד ז"ח סא ט"ב.
חלופי גרסאות ה נ"א ולית בהו (דפוסים ראשונים). ו נ"א מוסף חפץ למיזבן (דפוסים ראשונים). ז נ"א בפרזלא שהוקין כחנתן וחלשין טורין (קראקא). ח נ"א מבתר דיתבטל (קראקא).
מאמר פורים, ויציאת מצרים, וספירת העומר, ומתן תורה. אלו הם ימים שהקב"ה בחר בישראל, ובהם עשה עמהם נסים. וכנסת ישראל, שהיא המלכות, מתעטרת בבעלה, ז"א. ומתקרבת אליו.
הסולם וזכור את בוראך כימי בחורותיך מלמעלה ומלמטה. מי הם מלמטה. הם בעלי המשנה שהיו בארץ ישראל, פטישי הברזל, מכתתים סלעים, ועוקרים ההרים הרמים.
מאמר פג עד אשר לא וגו': עד אשר לא יבואו ימי הרעה, היינו ימי הזקנה, ימי הרעה ממש, שהם תמוז אב טבת, שבהם מתעניינים על חורבן בית המקדש, ושבט, הוא ג"כ ימי הרעה. אע"פ שלא נגלתה בו רעה כל כך. וסימנך ושבט לגו חסר לב.
הסולם פד והגיעו שנים שנים וגו': והגיעו שנים, פירושו, שני הגלות שישראל הולכים מטולטלים. אין לי בהם חפץ, היינו, כי למדנו, שעתידי להיות בימי הגלות, שלא יהיה נמצא ביד אדם לקנות בשוק, שאז תכלה פרוטה מן הכיס.
מאמר פה עד אשר לא וגו': עד אשר לא תחשך השמש, היינו צורת פניה של השכינה פרוטי דף צ"ב ט"ד * צ"ג ט"א)
הסולם פז והגרת אלין אינון חכמה ודירה, הוא הברייתות שהיו מאירות אור חכמה סתימאה. והפכבים, אלו הם המשכילים שהיו בארץ הקדושה, כל אלו התנאים והאמוראים שכל העולם עומד בזכותם. כי כשהיו עומדים ביחד, היה אומר אדם לחבירו, מתוך מלה זו שפחה מפיו, אני רואה מה שיהיה ביום הזה או למחר, כך וכך.
הסולם פח ד"א עד אשר לא וגו': פירוש אחר. עד אשר לא תחשך השמש, היינו אור תואר פניה של השכינה, שהיה ז"א מאיר לה בכל יום

כ זהר מדרש איכה חדש
נהיר ^ט לה בכל יומא, ומההוא נהירו עלמא אתקיים, וישראל שראן על ארעא לרוחצנו.

פא והאור, אור שברא הקב"ה במעשה בראשית, דתהו נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא, ואתגניז. והקב"ה יתהו נהיר, ואפיק מיניה חד חוטא דימינא דקב"ה, ואחיד לסיתרא. ובההוא זימנא פתיב, ^ט השיב אחר זימנא.

צ והירח, דכתיב ^ט צדק ילין בה. והפכבים, מלאכי השרת, שהיו באים בה וידועים אצלה, ובטלו מקיומיהו, ואלין איקרון מלאכי שלום. ושבו העבים אחר הגשם, דכתיב ^ט מלאכי שלום מר יכפיון.

צא ביום שיזעו שמרי הבית, אלין תלת ב"ד, דהו או לפי תורה בלשכת הגזית. והתענותו אנשי החיל, אלו סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה. ובטלו השחנות, אלו פהנים ולוים, וכלהו משמרות דהו קיימי בירושלים.

צב וחשכו הראות בארבות, אלין נביאים וצופים, דהו חמאן בנבואה וברוח הקודש. ^ט וסגרו דלתים בשוק, דכגי נשא צנוחין, ולית מאן דיתב עליהו, דהא כל תרעין ננעלו, מן יומא דאתתרב בי מקדשא, ובטילת עבדת בית אלהא.

צג בשפל קול השחנה, אלין אינון כותשי קטורת, דהו יחבי קלא ובכל

חלופי גרסאות

ט נ"א ל"ג לה (קראקא). י נ"א ל"ג לרוחצנו (קראקא).
כ נ"א ל"ג הוה (מונקאטש). ל נ"א ל"ג באים (קראקא).
ח נ"א בי אלהא. (ווינצ'א). נ"א בי מקדשא אלהא (קראקא).
ו נ"א ביומא ול"ב בכל (ווינצ'א) נ"א ל"ג מן בכל יומא עד בכל יומא (קראקא).

מסורת הזהר

(ט) איכה ב) ויצא שנט ויקהל קסד ז"ח אחרי כג שה"ש נא תרנה. (ט) (ישעיה א) ספרא דצניעותא כח ז"ח אחרי ל. (פ) (שם לג) לעיל סא. (צ) (קהלת יב) להלן קא. (ק) (שם) ז"ח סא ט"ג.

הסולם

מאמר
יום, ומאותו האור נתקיים העולם, וישראל יושבים על הארץ לבטח.
פא והאור, אור שברא וכו': והאור, הוא אור שברא הקב"ה במעשה בראשית, שהיה מאיר מסוף העולם ועד סופו. ונגנו, והקב"ה היה מאיר והוציא ממנו חוט אחד של ימינו, דהיינו חוט של חסד, של הקב"ה, ואחו בו הלכנה. ובזמן ההוא, של חורבן בהמ"ק, כתוב, השיב אחר ימינו. שהוא חוט של חסד זה.
צ והירח דכתיב צדק ילין בה. והירח, הוא המלכות, שכתוב, צדק ילין בה. דהיינו המלכות הנקראת צדק. והככבים, היינו מלאכי השרת, שהיו באים בה, במלכות, וידועים אצלה, ובביאתם בה, מתבטלים מקיומם. ואלו נקראים מלאכי שלום. ושבו העבים אחר הגשם, היינו שכתוב, מלאכי שלום מר יכפיון. העבים, היינו מלאכי השלום, שנעשו עבים מחמת החורבן, גשם, היינו בכיה בדמעות.
(דפו"י דף צ"ג ט"א)

וזכור את בוראך כימי בחורותך
צא ביום שיזעו שומרי הבית: אלו הם שלשה בתי דין, שהיו מלמדים תורה בלשכת הגזית. והתענותו אנשי החיל, אלו הם סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה. ובטלו השחנות, אלו הם כהנים ולוים וכל המשמרות שהיו נמצאים בירושלים.
צב וחשכו הרואות בארובות: אלו הם הנביאים והצופים שהיו רואים בנבואה וברוח הקודש. וסגרו דלתים בשוק, היינו שבני אדם צועקים בתפילה לגאולה, ואין מי שיענה אותם. כי כל שערי התפלה ננעלו, מיום שנחרב בית המקדש ונתבטלה עבודת בית אלקינו.
צג בשפל קול השחנה: אלו הם כותשי קטורת, שהיו נותנים קול בכל יום בכתישה שלו. פירוש אחר. קול השחנה, היינו הקול של השכינה, הצועקת בכל יום, שובו בנים שובבים. ואין מי שיביט בה. (ישחז)

זהר מדרש איכה חדש כא
 יומא, בכתישו דיליה. ד"א קול השתנה, קלא דשכינתא, צנוחא בכל יומא, שובו
 בנים שוכבים, ולית מאן דישיגח בה.
צד וישחו כל בנות השיר, אלין אינון דסלקין בדוכנא בכל יומא, ומנגני
 ניגונא דשיר. כל, לאסגאה מלאכי עילאה לעילא, דהוּ ׀ מתחלקי משמרות
 לעילא, לקבל אינון משמרות לתפא. שחו, אלין ׀ דלתפא. פכיכול, אף אלין
 דלעילא שחו. גם מגבה ייראו. ואע"ג ׀ דמגבה הוּ ננסא, הוּ דחלין.
צה שחו אינון ׀ בנות שיר, בגין דהא פ' אלף לויים, הוּ גדיהון מהדקן
 לאחורא. פד מטו לנהרות בכל, פנוריהון הוּ פליין על אילנין דתמן. הוּ שאלין
 לון לנגנא. ואמרי, ׀ איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר. נשכו בשניהון בונהי
 גדיהון וכרתו לון, ולא יכילו לנגנא, וקטלו לון.
צו ומתחתים בדרך, דהא הוּ אולין גרתיין על צנאריהון, ומסדוקא דתהו
 פקיף, הוּ נפלו אצבעותיהו באורחא. וירמיה הוּ לקיט לון בטליתיה, ונשיק
 לון, וככי עליהו. והוּ אמר להו, בני, ולא אמרית לכו, ׀ תנו לה' אלהיכם
 כבוד בטרים יחשיק וגו'. ועל דא כתיב, ׀ על ההרים אשא בכי ונהי ועל נאות
 מדבר כו'.
צז וינאץ השקד, מן יומא דנציין אילנא ׀ דא לבלבין, עד יומא דעביד

מסורת הזהר חלופי גרסאות
 (ד) (תהלים קלו). (ו) (ירמיה יג) בלק עג. (ח) (שם ט) ׀ נ"א מחלקי (קראקא). ׀ נ"א לתת כביכול אף אינון
 לעילא (דפוסים ראשונים). פ נ"א דמגבהו (ווינצ'א) נ"א
 דמגבוהות הוּ עתה הוּ דחלין (קראקא). צ נ"א ל"ג בנות
 שיר (דפוסים ראשונים). ק נ"א דלבלבין ול"ג דא (דפוסים ראשונים).

מאמר **הסולם** **זכור את בוראך כימי בחזותיך**
צד וישחו כל בנות השיר: אלו הם
 הלויים העולים בדוכן בכל יום ומנגנים נגון
 של שיר. כל, שאומר, כל בנות השיר, הוא
 לרבות מלאכי עליון למעלה, שהיו מתחלקים
 למשמרות למעלה, כנגד המשמרות האלו
 שלמטה. ואם שחו אלו שלמטה, כביכול, אף
 אלו שלמעלה שחו. גם מגבה ייראו, שייראו
 מפני הקליפות המחריבות את בית המקדש,
 ואע"פ שמגבה, הם קטנים. כלומר אע"פ שהם
 קטני ערך כלפי הגבוהים, עכ"ז ייראו.
צה שחו אינון בנות וכו': ומפרש,
 שחו בנות השיר האלו, שהם הלויים כנ"ל, כי
 שמונים אלף לויים היו ידיהם קשורים
 לאחוריהם שהוליכו אותם לבבל. כשהגיעו
 לנהרות בבל, היו תולים כנורותיהם על
 האילנות אשר שם. היו מבקשים מהם שינגנו.
 ואמרו, איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר.
 היו נושכים את בונהות ידיהם בשניהם וכרתו
 (דפו"י דף צ"ג ט"א)

כב זהר **מדרש איכה** **חדש**
איכה, חד ועשרים יומא גינהו. כף מי"ז בתמוז עד ט' באב, כ"א יום בגינהו.
הה"ד, *) מַקְל שְׁקַד אָנִי רוּאָה.
צח ויסתבל החגב, דאתיבה מטולא יעל כתפוי דנרעא דדוד. ותפר
האכיונה, דאתבשל עבדת בית אלקנה. כי הולף האדם לבית עולמו, דא
הוא פבור, דאסתלק לעילא. ובני נשא צווחין, ולית מאן דישיגח בהו.
צט עד אשר לא ירתק חבל הכסף, אתר דכהנא מקטיר קטורת על
מדבחה דלגאו. ותרך גלת הזהב, דא הוא בית קדש הקדשים, דתמן פרוכים
דהב. ותשבר פד על המבוע, דא מלכות בית דוד דאיתבר.
ק וישב העפר על הארץ פשהיה, יתחרב בי מקדשא, ויהא כעפרא.
והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, דא שכנתא, ויאסתלקותא דרוח נבואה
מן עלמא.
קא רבי יודאי פתח, ביום שיזעו שמרי הבית, אלין תנאים ואמוראים,
דהו נטרי עמא דארעא דישראל, ואודעזעון מדוכתייהו.
קב והתענותו אנשי חיל, כד"א, ויש בם אנשי חיל. חוכא דבני יעקב,
דהו אנשי חיל, וסבלי עוות דינא, כד"א, האל יעות משפט. קבילו עוות

חלופי גרסאות

ר נ"א בנוי ול"ג על כתפוי (קראקא). ו נ"א אלהא (דפוסים ראשונים). ת נ"א הוא כבוד דא (קראקא). א נ"א ויתחרב (דפוסים ראשונים). ב נ"א ואסתלקותא (קראקא). ג נ"א ל"ג מן כד"א עד כד"א (קראקא).

מסורת הזהר

(ירמיה א) שמות רסב ז"ח שה"ש נו. ג) (קהלת יב) ז"ח שה"ש נח. ד) (שם) פנחס תמ ז"ח שה"ש נג לעיל צא. ה) (בראשית מז). ו) (איוב ח) בהשמטות ח"ב רעב. דפו"י ז"ח בשלח כח.

הסולם

מאמר

וזכור את בוראך כימי בחורותיך
ק וישב העפר על הארץ כשהיה:
היינו שיחרב בית המקדש ויהיה כעפר. וזהוה
תשוב אל האלקים אשר נתנה, זו היא
השכינה, והסתלקות רוח הנבואה מן העולם.
קא רבי יודאי פתח וכו': רבי יודאי
פתח, ביום שיזעו שומרי הבית, אלו הם
התנאים והאמוראים שהיו שומרים העם
שבארץ ישראל, ועתה נודעזעו ממקומם.
קב והתענותו אנשי החיל: היינו בני
יעקב, כמו שאתה אומר, ויש בם אנשי חיל.
החטא של בני יעקב, דהיינו מכירת יוסף, שהיו
אנשי חיל, וסבלו עוות הדין. כש"א, האל
יעוות משפט. אלו אנשי חיל קבלו עוות הדין.
וע"כ נאמר עליהם, והתענותו אנשי החיל.
כי כך דרכו של הנחש, אחר שהרג את האדם
חוזר ונושכו בלי רחמים. זהו עוות הדין.
פירושו. כי בני יעקב כבר מתו, ומיתתם
מכפרת על העון של מכירת יוסף, ועכ"ז חזר
הנחש לקטרג עליהם אחר שמתו, ונהרגו
עשרה

אני רואה. שהדין בא עליהם במהירות כמו
אילן שקד המטהר להוציא פירות.

צח ויסתבל החגב: היינו שניתן
משא על כתפיהם של זרע דוד. כי ויסתבל.
הוא סבל ומשא. חגב, הוא זרע דוד, על שם
דוד הוא הקטן. כי חגב נשאל על קטנות, כמו
ונהי בעינינו כחגבים (במדבר י"ג). **ותפר**
האכיונה היינו שנתבטלה עבודת בית אלקינו.
כי ביהמ"ק ה"ס המלכות, הנקראת עניה
ואביונה. כי הולך האדם לבית עולמו, זה הוא
הכבוד, דהיינו המלכות, שה"ס פני אדם,
שנסתלק למעלה, ואנשים צועקים בתפלה, ואין
מי שיביט בהם.

צט עד אשר לא ירתק חבל הכסף:
הוא המקום שהכהן מקטיר קטרת על המזבח
הפנימי. שהוא נקרא חבל הכסף. ותרוץ גולת
הזהב, זה הוא בית קדש הקדשים, ששם
הכרוכים שהם של זהב. ותשבר כד על
המבוע, זו היא מלכות בית דוד שנשברה.

(דפו"י דף צ"ג ט"א * ט"ב)

זהר **מדרש איכה** **חדש** **כג**
דינא. אינון אנשי חיל. דקף אורחוי דנחש, לבתר דקטיל לבר נש, אהדר ונשיף
ליה נשיכו בלא רחמין, ^י דא איהו עוות דינא.
קג שלחו להו בני ארעא קדישא, גאות דאתון אית לבון למבכי, כמאן
דבכי מרחיק. דהא אכלא ובכיה ומספדא בנהי ומרירו לא מטא לכו. דהא
רחצתין רגליכון, ולא פעיתו לטנפא לון כמלקדמין. כד"א, "רחצתי את רגלי
איככה אטנפם.

מאמר ב' עשרה הרוגי מלכות

קד אבל אנן דשכנין בין וגדרי נחש, וכמין לון בכל יומא, קטיל, ונשיף,
ואנן חמינן בעינינן עוות הדין דאתעביד ביננא, כאינון אנשי חיל, די ביומיהון
שתיק, ולא בעא דינא. דרחיל מינייהו דחילו סגי, ולא נכיל לקיימא קמיהו.
וכיון דעברו להווא, עלמא בתיובתא, קיימא "נחש קמי קב"ה, ותבע דינא.
קה "ודייק קרא דכתיב, "וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת. אמר
קב"ה לנחש, יוסף לא הנה איש. ונמצא בידו וגו', הא בידיהון לא אשתפת.
אהדר וקאמר, ^ט פי ימצא איש גונב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו
ומכרו ומת הגנב ההוא.
קו תמני מאה שנין הנה קיימא ההוא נחש ותבע דינא. ואנן תנינן, מאן

מסורת הזהר
(ה"ש ה) ז"ח בראשית קז יתרו חסג. (ח) (שמות כא). ד נ"א דהא (דפוסים ראשונים). ה נ"א למרחיק (קראקא).
(ט) (דברים כד). ו נ"א גורי (דפוסים ראשונים). ז נ"א מוסיף עלמא דאתי
(ווינציא בסטריים). ח נ"א לא גריס נחש (מונקאטש). ט נ"א ל"ג ודייק (קראקא). נ"א דייק (ווינציא).

מאמר ב' **הסולם** **עשרה הרוגי מלכות**
עשרה הרוגי מלכות. (ע"י לעיל ב"ח דות אות
תר"פ) שזה עוות הדין.
קג שלחו להו בני וכו': שלחו להם
בני הארץ הקדושה לבני בבל, אמת היא
שאתם יש לכם לבכות, כמי שבוכה מרחוק.
כי האבל והבכי והמספד בנהי ומרירות, לא
הגיע לכם. כי רחצתם רגלכם, דחיינו שעשיתם
תשובה, ואינכם רוצים לטנף אותם, דחיינו
לחזור ולחטוא, כמקודם. כש"א רחצתי את
רגלי איככה אטנפם.
מאמר ב' עשרה הרוגי מלכות
קד אבל אנן דשכנין וכו': אבל אנן
השוכנים בין גדרי הנחש, ואנרוב לנו בכל יום,
הורג ונושך, ואנו בעינינו ראינו עוות הדין
שנעשה בינינו, באלו אנשי החיל, שהם בני
יעקב, שנתגלגלו בעשרה הרוגי מלכות,
שבימיהם שתק הנחש המקטרג ולא ביקש
דין. שירא מהם יראה גדולה. ולא יכול לעמוד
(דפו"י דף צ"ג ט"ב)

כד זהר **מדרש איכה** חדש
 דאתחייב בתרי דינין, אתדן בתמירא. ווי מאן ידקביל עונשא על חובוי, דקא
 מיטה מכפרה על חובין, ואתדר לקבל עונשא אחרא, ווי די התענותו אנשי
 החיל, וסמאל ונחש קיימו ל' לתבעא דינא.
 קז) על דא יאות לן למכפי ולמספד, דקרתא קדישא אשתארת בדר מפל
 טבין דהוו בה. בההיא שעתא נחת סמאל ובלבל עלמא, ואעיל רוחא דא במעוי
 דההוא נשע מלפא דרומי, ותבע דינא מתקיפי עלמא. ווי לדא, ווי לעלמא,
 עוות דינא לא אשתפח מן יומא דאתברי עלמא, כ' כדא.
 קח) איכה בנין עמודים דעלמא, קיימין סמכין, דעלמא קיימא עליהון,
 ונאנא מתעטרא עליהון בכל יומא. היך התענותו ע"י הנחש, היך התענותו
 רוחין קדישין, לאתלבשא בלבושין נכראין אחרנין, למידן לון בקלנא סגי, ווי
 לדא, ווי לעוותא דא.
 קט) מאן חמא ג' גנתא דעדן, בשעתא דאתמסר דינא לעילא. עשר
 מרגלאן שפיראן, נהירו דכל גנתא, בין כל אינון אילנין. מתפשטין ונפקין
 פלהו לבר. וכל אינון אילנין דגנתא דעדן, צנוחין ואמרין, ווי דהתענותו
 אנשי החיל. ונטורי תרעא דגנתא דעדן מזדעזען, אינון פרוכים, * סלקין
 ונחתין, ולא יחבי דוכתא ל' לאפקא אלין נהורין.

חלופי גרמאות

י נ"א ולא קביל (קראקא). כ נ"א ונהדר (קראקא). ל נ"א ל"ג לתבעא דינא (רפוטס ראשוני). ח נ"א כד"א (קראקא).
 ז נ"א ואנת (קראקא). ט נ"א ל"ג היך (קראקא). ע נ"א לעולתא (קראקא). פ נ"א ל"ג גו (קראקא). צ נ"א אילנין
 ול"ג אינון (מנוקאטש) נ"א אינון ול"ג אילנין (קראקא). ק נ"א לפקא (קראקא).

מאמר ב'	הסולם	עשרה הרוגי מלכות
שכבר קבל עונש על חטאו, כי מיתה מכפרת על החטאים, וחזר לקבל עונש אחר, שהוא עוות הדיון. אוי כי התענותו אנשי החיל, וסמאל ונחש עמדו לדרוש דין על זה.	פירוש. בעת שהוצאו להריגה נחלפו גופותיהם הקדושים בגופות אחרות דס"א, והם לא שלטו בגופותיהם הקדושים, אלא בגופות דס"א, וד"ש, לאתלבשא בלבושין נכראין אחרנין למידן לון וכו', כי סוף סוף היה חילול השם, שהעולם חשבו, שהם גופותיהם הקדושים.	עשרה הרוגי מלכות
קז) על דא יאות וכו': על זה ראוי לנו לבכות ולספוד שהעיר הקדושה נשאה בדר מכל טוב שהיה בה. באותה שעה, ירד סמאל ובלבל העולם, והכניס הרוח הזה במעיו של אותו רשע מלך רומי והוא דרש דין מאבירי העולם, שהם עשרה הרוגי מלכות. אוי לזה, אוי לעולם, לא נמצא עוות דין כזה מיום שנברא העולם.	קט) מאן חמא ג' גנתא דעדן, וכו': מי ראה תוך גן עדן, בשעה שנמסר הדין למעלה, למסרם בידי המלכות הרשעה, עשר מרגליות יפות, דהיינו נשמותיהם של הרוגי מלכות, האור של כל הגן, דהיינו שכל גן העדן האיר מאורותיהם, בין כל האילנות, דהיינו הנשמות אשר שם, התפשטו מלבושיהם שבג"ע, ויצאו כולם לחוץ מג"ע. וכל אלו הנשמות צועקים ואומרים, אוי שהתענותו אנשי החיל. ושומרי הפתח של גן עדן מזדעזעים, שהם הכרובים, עולים ויורדים, ולא נתנו מקום להוציא אלו האורות מגן עדן.	
קח) איכה בנין עמודים וכו': איכה בנין עמודי עולם, צדיקים, סומכים, שהעולם עומד עליהם, ואני מתעטר עליהם בכל יום ע"י מעשיהם הטובים, איך התענותו על ידי הנחש. איך התענותו הרוחות הקדושים שלהם להתלבש בלבושים נכריים אחרים לדון אותם בביון גדול. אוי לזה אוי לעוות הזה.		
(דפו"י דף צ"ג ט"ב * ט"ג)		

זהר מדרש איכה חדש כה
 קי) כד אתפשטו מגו נהורין דלבושיהון. ועילאין ותפאין צווחין לקדמותהון,
 ואינון נטורי חומות לעילא מזדעזעין, ויכל חיילי רום שמייא בְּכָאן ומייללן.
 מאן חמא לאימנא געת ומייללא. נחתת לגפי פרוכים, נטורי תרעין דבגנתא,
 ואינון מזדעזעין. סלקת אימנא, וחד פרוכ בהדה.
 קיא) וכדין להט החרב המתהפכת, שננא סגי, בטש לגו תרעין, * ונפקו
 אינון עשר נהורין. עילאין ותפאין צווחין, ווי לעלמא, ווי לדרא.
 קיב) אַנן יאות לן למספד פתנים, כד נחתת אימא, ולא אשפחת לון תמן
 בגנתא, וכל אינון נהורין ובוסמין, געאן ומייללן, פדין געת ומייללת. אינון
 פרוכים נטורי תרעין בְּכָאן ומייללן, פתחין בבכיה, אַנן עאכ"ו יאות לן למבפי
 על כולא, ועל עוותא דא.
 קיג) תו פתח, ויצונו אל יוסף לאמר וגו' אַנא שא נא פשע אחיד
 וחטאתם וגו' ויבך יוסף בדברם אליו. חוכא ליה עבדו, והוא מכפר כולא,
 ומכפר על חובייהו. פיון דאיהו מחיל, מאן אית ליה לתבעא על חובייהו. הוי
 והתעונו אנשי החיל. * עוות הדין סגי, הוה לאינון אנשי החיל, ווי לן,
 מאן ינחם לן.
 קיד) יאמאי הוה עוות דינא דא. בגין דהא אימנא אתתרכת וערקת,
 ואזלת לה, ובגין דא עוית דינא אשפתח, ודאשפתחא בלחודקה "ההוא

מסורת הזהר (בראשית ו. ט) (שם).
 חלופי גרסאות
 ד נ"א בכל יומא חיילי שמייא (קראקא). ו נ"א ומייללן (קראקא). ת נ"א ואחיד באבא וליג סלקת אימנא וחד כרוב בהדה (קראקא). א נ"א ונפק (ווינצוא). ב נ"א לרא (רפוסים ראשונים). ג נ"א עוות (רפוסים ראשונים). ד נ"א להוא והוא מכפר כי לא (קראקא). ה נ"א ליג מאן (קראקא). ו נ"א במאי (רפוסים ראשונים). ז נ"א ואשתכחא (רפוסים ראשונים). ח נ"א הא דא שטית (קראקא).

מאמר ב' הפולם
 קי) כד אתפשטו מגו וכו': כשנתפשטו הנשמות דהרוגי מלכות, מתוך האורות של לבושיהם שבג"ע, ועליונים ותחתונים צועקים כנגדם, ושומרי החומות שלמעלה מזדעזעים, וכל הצבאות של רום השמים בוכים ומיללים, מי ראה אמנו גועה ומיללת. היא ירדה אל הכרובים שומרי שערי הגן, והם מזדעזעים, עלתה אמנו, דהיינו שנסתלקה השכינה, וכרוב אחד עמה.
 קיא) וכדין להט החרב וכו': ואז, להט החרב המתהפכת שהיא חדה הרבה, הכה לתוך השערים, של ג"ע, ויצאו אלו עשר אורות, שהם הנשמות של הרוגי מלכות. העליונים והתחתונים צעקו, אי לעולם, אי לדור.
 קיב) אַנן יאות לן וכו': אנו, ראוי לנו לספוד כתנים, כשהאם, דהיינו השכינה, (דפו"י דף צ"ג ט"ג * ט"ד)

עשרה הרוגי מלכות
 ירדה, ולא מצאה אותם שם בגן עדן, וכל אלו האורות והבשמים, דהיינו הנשמות, גועות ומיללות, אז השכינה גועה ומיללת. אלו הכרובים שומרי השערים בוכים ומיללים, ופותחים בבכיה, אנו על אחת כמה וכמה ראוי לנו לבכות על הכל ועל העוות הזה.
 קיג) תו פתח ויצונו וגו': עוד פתח, ויצונו אל יוסף לאמר וגו' אנא שא נא פשע אחיד וחטאתם וגו' ויבך יוסף בדברם אליו. החטא עשו לו, ליוסף, והוא כפר הכל, וכפר על חטאתם, כיון שהוא מחל, למי יש לו לדרוש על חטאתם. הוה, והתעונו אנשי החיל, עוות דין גדול היה לאנשי חיל אלו. אי לנו, מי ינחם אותנו.
 קיד) יאמאי הוה עוות וכו': שואל, למה היה עוות הדין הזה. ומשיב, הוא משום שאמנו

כו זהר **מדרש איכה** חדש
 דאשטנא עלנא, ולא הנה מאן דיקמחי בבידיה, ויטעין עלנא טענתא. על דא
 אתמסרו בידהא פל תיקוני דאימנא.
קטו דאלו אימנא אשתכחת תמן. לגו משורת הדין אעלת לון. על דא
 היא בכאת, על דא היא מייללא, על בנהא דאתגלו, ודאתקטלו, ודאשתציאו
 על מגן.
קטז וכו' וכו' וכו' לא אשתכחת, ועביד ההוא נחש רעותיה בהו. ועל דא
 כתיב, וּבְפִשְׁעֵיכֶם שָׁלַח אֶמְכֶם. שְׁלַח אֶמְכֶם, דלא תהא זמינת בדיניכון.
 איכה ישבה בךד בההוא שעתא, דאיהי הות נסכה טענת בנהא, ובגינה
 אתקנע דינא.
קיו וכד אינון עשר מרגלן נפקו מגן עדן, לאתלבשא בלבושין אתרנין,
 פלהו לבושין אתמסרו בידי דנחש, בר חד, דאיהו ראובן. דכתיב וישב ראובן
 אל הבור.
קיח ועל דיהב עיטא למרמי לבירא, איתפס איהו בבירא, ואשתזיב. ודא
 איהו רבי אליעזר הגדול, כד תפשוהו למינות, ויהבוהו בבירא, ואשתזיבת
 נשמתיה דראובן. ^ק

חלופי גרסאות

ו נ"א בידה (ווינצא). י נ"א ויטענין (דפוסים ראשונים).
 כ נ"א תנוקא (קראקא). ל נ"א מייללת (דפוסים ראשונים).
 ח נ"א ל"ג על מגן (קראקא). נ"א על מן (מונקאטש). ו נ"א זמינא (דפוסים ראשונים). ס נ"א ל"ג הות (קראקא).
 ע נ"א כד (קראקא). פ נ"א ואינון (קראקא). צ נ"א וישתיב (קראקא). ק נ"א מוסיף עד כאן (כל הדפוסים). וברפוט
 מונקאטש כתוב כאן אראנו ולא עתה וגו' מה שנמצא בדי"ח בלק מן אות פ' עד אות צ"ו.

טורות הזהר

(ישעיה ו) ב"א קסד רסח ד"ח יתרו צח אחרי נ תק"ח
 קטו ט"ב. מ (בראשית לו)

עשרה הרגוי מלכות

השכינה בדר באותה שעה, כי היא היתה
 מקבלת טענות בניה, ובשבילה היה נקרע
 גזר דין.

קיו וכד אינון עשר וכו': וכשאלו
 עשר מרגליות יצאו מגן עדן להתלבש
 בלבושים אחרים, דהיינו בגופות אחרים, כל
 הלבושים נמסרו ביד הנחש, חוץ מאחד, שהוא
 ראובן, שכתוב וישב ראובן אל הבור וגו'.

קיח ועל דיהב עיטא וכו': ועל
 שראובן נתן עצה להשליך את יוסף אל הבור,
 נתפס גם הוא בבור, וניצל. וזה הוא רבי
 אליעזר הגדול, שהיה גלגול נשמת ראובן,
 וכשתפשוהו למינות הושיבוהו בבור, דהיינו
 בכלא, ונשמת ראובן ניצלה. שלא הרגוהו.

הפוסים

מאמר ב'

שאמנו גורשה וברחה והלכה לה, ומשום זה
 נמצא עוות הדין. כי אותו שהשטיין עלינו
 נמצא לבדו ולא היה מי שיעכב בעדו, וימליץ
 עלינו זכות. ע"כ נמסרו בידיה של הקליפה,
 כל התקונים של אמנו.

קטו דאלו אמנא אשתכחת וכו':
 שאלו אמנו היתה נמצאת שם, היתה מכניסה
 אותם לפני משורת הדין. על זה היא בוכה,
 על זה היא מיללת, על הבנים שגלו ונהרגו
 ונשמרו לחנם.

קטז ובדינייהו לא אשתכחת וכו':
 והשכינה לא היתה נמצאת בדיניהם, של הרוגי
 מלכות, ועשה אותו הנחש רצונו בהם. וע"כ
 כתוב ובפשעכם שולחה אמכם. דהיינו ששולחה
 אמכם שלא תהיה נמצאת בדיניהם. איכה ישבה

(דפו"י דף צ"ג ט"ד)

חטל מדרש איכה וסליק הזהר חדש והמגילות

